Թ. ՏԱՐԻ 2510 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ՄԱՐԳԱՑ 4384 | 6 ՅՈՒՆԻՍ 1892 | 23 ԶԻԼ-ԿԱՏԷ 1309 | ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

دوعليه ده غلطه ده آره ولك غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	[illegible]	150
» »	Վեցամսեայ	»	75
» »	Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	[illegible]	56
» »	Վեցամսեայ		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպուած · Տարեկան Օսմ. Ոսկի			2
Գաւառաց բաժանորդի ծախքի [illegible]		Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6/18 ՅՈՒՆԻՍ 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ՅԱՃԱԽՈՐԴՔ

Հիմակ որ, բարեբախտաբար, Կ. Պոլսոյ մէջ ինֆլուէնցայի նման համաճարակ մը չի տիրեր որ չափազանց զբաղեցնէ բժշկական դասը, կարելի է շահեկան՝ թէեւ քիչ մը նրբական՝ խնդիր մը յարուցանել, որոյ վրայ բժշկաց և իրենց հիւանդաց ուշադրութիւնն հրաւիրել աւելորդ ըլլայ:

Անցեալ երեքշաբթի աւուր թուով Ռուսիոյ լրագրերէն առնլով ծանուցինք կառավարութեան պատրաստած օրինական ծրագիրն, որով կը սահմանուին բժշկաց այցեգները կամ այցվճարները: Ռուս կառավարութիւնը պէտք տեսեր է սոյն նրբական խնդիրը միանգամ ընդ միշտ կարգադրելու, նկատելով թէ՝ մի կողմէ՝ բժիշկներ չափազանց պահանջումներ կ'ընեն իրենց յաճախորդներէ, շատ սուղ ծախելով իրենց խնամք, և միւս կողմէ՝ շատեր անտես կ'ընեն բժշկին իրաւունքն, որով բժիշկներ հարկադրուած են հիւանդին երեսը չտեսած այցեգին պահանջել և գանձել:

Պատրաստուած օրէնքն հիմնուած լինել կը թուի սա սկզբանց վրայ թէ քանի որ բժիշկներն իրենց արուեստը կը սորվին կառավարական հաստատութիւններու մէջ որոց ծախքն հասարակութիւնը կը հոգայ, և քանի որ իրենց ծառայութիւնք հանրօգուտ կարեւորութիւն ունին, Տէրութեան կը վերաբերի օրինադրել իրենց իրաւունքներն ու պարտականութիւնները: Բժշկաց պարտականութիւնք արդէն ճշդուած են օրէնքով, և նոր օրէնքը կը ճշդէ անոնց իրաւունքներն ի վարձ իրենց ծառայութեանց:

[illegible]

դական պաշտօնեայք, ամսական 10 ոսկիէ պակաս չվաստկող գործակալներ, գրագիրներ, եւլն: Այս երկու կարգերու մէջ չյիշուած ամեն անձինք կը կազմեն երրորդ կարգը:

Հիմա կուգանք օրէնքին ամենէն

[illegible]

հաշուելով կէս գիշերէն 4 ժամ առաջ- ուրնէ մինչեւ կէս օրէն 4 ժամ յառաջ, այցեգինն 50% աւելնայ, այսինքն՝ փոխանակ 30 ղրուշի 45 ղրուշ առնուի Փեթերսպուրկի և Մոսքուայի առաջնակարգ բնիկներէն, և փոխանակ 12 ղրուշի՝ 18 ղրուշ, Տէրութեան ուրիշ կողմերը կամ ժողովրդեան ուրիշ կարգերու մէջ:

Մեր օրէնքներն ու սովորութիւններն ուրիշ ազգերու օրինաց եւ սովորութեանց յարմարցնելու պէտք չունինք անպատճառ, և եթէ Ռուսիոյ մէջ կառավարութեան ծրագրած կարգադրութիւնները ծանուցինք, լրագրոյս երեքշաբթի աւուր թուով, հետաքրքրութեան համար էր միայն, երբեւ ընկերային դէպք մը: Տարակոյս չկայ թէ այսպիսի անօրինութիւնք, թէեւ ուրիշ երկիրներու մէջ խորհուած և ի կիր առնուած, մեր եւս ժամադրութեան առարկայ կրնան լինել. զի քաղաքակիրթ աշխարհի մէջ ամենուրեք նոյն են բժիշկք և անոնց յաճախորդք, ու զանոնք ի յարաբերութեան դնող պարագայք:

Կ. Պոլսոյ մէջ այցեգինը բժշկին անձնաւորութեան համեմատ կը հաստատուի, և նոյն է ամեն կարգի յաճախորդաց համար: Օրինակի համար, այն ինչ առաջնակարգ բժիշկ իւր տան մէջ ընդունած հիւանդներէն 40 ղրուշ կ'առնու, և երբ ինք այցելէ, հիւանդին քաղաքի մէջ կամ արուարձանները գտնուելուն համեմատ մէկ ոսկիէն մինչեւ երեք ոսկի այցեգին կ'ընդունի: Այս նակեր միօրինակ են: Եթէ հիւանդը չէ կրնար վճարել, պէտք է շատանայ երկրորդական բժշկի մը խնամքով, որոյ գիներն են՝ իւր տան կամ դեղարանի մէջ մէկ մեճիտ, իսկ հիւանդին տան

[illegible]

կական արուեստին ամենէն հմուտ անձնաւորութեանց ուշադրութեան արժանի և խնամքը կարօտ ըլլայ: Մեր առաջնակարգ բժիշկներ ձրի նայելու օրեր չունին: Ձրի նայիլը նորեկներուն կամ նորուսներուն պարտականութիւնն է: Իրենց համար միջոց մ'է ժողովրդեան ծանուցուելու, մինչ առաջնակարգ բժիշկները չունին այնպիսի կարօտութիւն: Ժողովրդեան ծանուցուելու պէտքին հետ դադրած է ժողովրդեան ձրի նայելու պարտականութիւնն ալ:

Եւ այսպէս կը տեսնենք որ այն ինչ բժիշկ որ ցարդ 20 ղրուշով կ'այցէր ձեր տուն, այսօր 40 կը պահանջէ, ինքն իրեն բարձրացած է իւր արուեստին մէջ, և ուրիշներուն պէս 20 ղրուշ ընդունիլն արուեստական պատուէն նուազում կը համարի: Ձրի ժամերը կրճատած է, և մի քանի ամիսէն բոլորովին պիտի դադրեցնէ: Հոս դիտելի պարագայ մը կայ. Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ռուսիոյ մէջ, ի մի բան ամեն երկրի մէջ ուր բժշկական բարձր ուսում կը գտնուի, ամենէն նշանաւոր բժիշկներ մատչելի են ժողովրդեան ամենէն խոնարհ կարգերուն, զի թոշակաւ և մինչեւ իսկ առանց թոշակի կը յաճախեն հիւանդանոցներ, ուր ժամերով կը դարմանեն ամեն գիմողներն անխտիր: Մեր մեծագոյն բժիշկներ հիւանդանոցի մէջ ծառայութիւն չեն ընդունիր սովորաբար:

Մեր Պոլսոյ բժիշկներու մեծ մասը սա տարբերութիւն ունի Ռուսիոյ բժիշկներէն որ մերայինք ընդհանրապէս Թուրքիայէն դուրս սացած են իրենց ուսումը, տարիներով պանդխտած և ծանր ծախուց ներքեւ մնացած են, մինչ Ռուսիոյ բժշկաց մեծագոյն մասն երկրին մէջ իսկ ուսած է: Մերայինք իրենց ուսման ծախուց առաւելութեան փոխարէն աւելի վարձատրութեան մը իրաւունք ունին անշուշտ: Բայց չմոռնանք թէ այս առաւելութիւն չի պատշաճիր Կ. Պոլսոյ Կայս. Վարժարանէն ընթացաւարտ ելած բժիշկներուն, և Ռուսիոյ մէջ ալ կան շատ բժիշկներ որք իրենց ուսումը գերմանական Համալսարանաց մէջ առած են, կամ գէթ Տորփաթի Համալսարանին մէջ, և թէ ոչ նուազ պանդխտած և ծախուց ներքեւ մնացած են այն ամեն ռուս բժիշկներ որք բնիկ չեն Փեթերսպուրկի, Մոսքուայի և այլ համալսարանական քաղաքի: Եւ սակայն ամենքն անխտիր պէտք է հպատակին օրէնքին, որով իրենց ամենաբարձր այցեգինն 30 ղրուշէ աւելի պիտի չլինի, իսկ ամենամեծ մասը պարտի շատանալ խնն ղրուշէ մինչեւ 14 ղրուշով: Այս չափաւոր այցեգին Ռուսիոյ միայն յատուկ չէ: Զկարծուի թէ Փարիզի բժիշկներն ամենքն ալ ամեն յաճախորդէ նաբոլէոններ այցեգին կ'ընդունին: Փարիզի բժշկաց մեծամասնութիւնը լոկ փրանքով կը հաշուէ իւր այցեգին, և միջին ու մանաւանդ խոնարհ դասակարգեր մէկ փրանքէ մինչեւ չորս փրանք վճարելով կը դարմանուին այնպիսի բժիշկներէ որք՝ քանզի Ֆրանսայի մէջ պիտի պաշտօնավարեն՝ աւելի խիստ քննութիւն մ'անցունելով կ'ընդունին իրենց Տոքթորութեան վկայականը քան անոնք որ օտար երկրաց մէջ պաշտօնավարել կոչուած են: Անոնք ալ որ բնաւ այցեգին չեն կրող վճարել՝ զանազան հիւանդանոցներ կը դիմեն, ուր ֆրանսական գիտութեան պատիւ բերող Փրոֆէսօրներու խնամոց կ'արժանանան ձրիապէս: Այս բանը մեք չունինք:

Ուրեմն, այցեգնի թեթեւութիւնը պղտիկութիւն չի բերեր բժշկին: Բաւական է որ հասարակութիւնը բժշկին աշխատութիւնը վարձատրելու պարտականութիւնը ճանչէ, այցեգնի քանակութեան նուազութիւնն ամենեւին անպատուութիւն չէ բժշկին արուեստական հմտութեան ու կարողութեան: Եւ մեր հասարակութեան մէջ իրական պէտք մը կայ այցեգինները զեղչելու: Լօնաւ կամ խոնարհ կարգի ընտանիքի մը համար երկարատեւ հիւանդութիւն մը հիմա կործանում կը նշանակէ մեր մէջ: Հիւանդին պատսպարութենէն, սնունդէն և դեղերէն աւելի բժշկին այցեգներն են որք ամեն հաշիւ կը խանգարեն, և շատ անգամ պարտքեր կը գոյացնեն: Ամենէն չքաւորն ի կամ պանդուխտը կրնան հիւանդանոց փոխադրուիլ. բայց աւելի շատուոր են անոնք որ չքաւոր չեն համարուիր և պանդուխտ ալ չեն, բայց քանի մը ամսուան հիւանդութիւն մը նիւթապէս կը կործանէ զիրենք: Կ'արժէ ուրեմն զգացունել բժիշկներուն թէ իրենք պարզ խանութպաններ չեն, թէ իրենց արուեստը սորվելու համար պետական հանրօգուտ հաստատութեանց և հասարակային զոհողութեանց արդիւնքը վայելած են, և թէ կերպիւ իւիք հանրային պաշտօն մը կը կատարեն, զոր իրենց համար շահաւորապէս ի կիր արկած ժամանակ, հասարակութեան համար ալ դիւրամատչելի պայմաններով գործադրելու հոգածու պէտք է գտնուին քիչ մը:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանին համար կ'ըսէ իրազեկն Սթանտըրտ թէ ի մօտոյ պիտի նշանուի անգլիացի իշխանուհւոյ մը հետ:

Պ. ՓՈԼԹՆԻ-ՊԻԳԼՕ ամերիկացի հրապարակագիրն, որ «Վիլհէլմ կայսր և իւր արեւելեան գրաւիչք» անուն գրքի մը հեղինակն է, անցեալ շաբթու արտաքսեցաւ Ռուսիայէն, ուր գրչական պտոյտ մը կ'ընէր: Պ. Պիգլօ Վիլհէլմ կայսեր դպրոցական դասընկերն եղած է, և նորա բարեկամութիւնը վայելելու պատիւ ունի յայտնի հետէ:

ՆԱՍՐԷՏՏԻՆ ՇԱՀ իւր անունը կրող դրօսանաւ մը աճուրդով վաճառել արտաւ ի Պաքու, 6,135 րուպլի փոխարէն, և ուրիշ դրօսանաւի մը շինութիւնն ապսպրեց Սորմով ռուսական գործարանին:

ԼԷՕՎԸ Տեարց Պերլինի զինագործարանին դէմ Պ. Ալվարտի հրատարակութիւնք ծանօթ են: Թէեւ պաշտօնապէս յայտարարեցաւ թէ այս հրատարակութիւնք բստ մեծի մասին անհիմն են, բայց կը ծանուցուի թէ մի քանի օտար կառավարութիւնք, որք փորձի համար կարգ մը հրացաններ ապսպրած էին յիշեալ գործարանին, ետ առեր են իրենց հրաման:

ԼՈՒՆԻ Լուիզ իշխանուհին, դուստր Վեհ. Վիքթորիա Թագուհւոյն, իւր մօր կիսանդրին քանդակեց, և ի ցոյց դրուելու համար պիտի ղրկէ Չիքակոյի Արուեստահանդիսին: Մայր և դուստր գործակցեցան գեղեցիկ գործ մը յօրինելու համար, ընտականին բոլորովին նման: Անոնք որ տեսած են, կը գովեն իշխանուհւոյն գեղարուեստական յաջողակութիւնը:

ՊԵԼՃԻՔՈՅ մէջ կատարուած խորհրդարանական ընտրութիւնք մեծ կարեւորութիւն ունին. զի նորընտիր խորհրդարանն է որ պիտի իրագործէ Պելճիոյ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը: Կը յիշուի թէ երկար մաքառումներէ ետք նախորդ Խորհրդարանն որոշեց թէ «տեղի կայ վերաքննելու Սահմանադրութիւնը»: Բայց այս որոշումը տալուն պէս ինք լուծուեցաւ, տեղի տալով նոր Խորհրդարանի մը որ յատկապէս այս նպատակաւ կ'ընտրուի ժողովրդեան կողմէ: Նոր Խորհրդարանը Սահմանադրութեան վերաքննութեան վերաբերեալ իւր ամեն որոշումներ պէտք է տայ երկու երրորդի մեծամասնութեամբ: Պարզ մեծամասնութեամբ Սահմանադրութիւնը չի վերաքննուիր Պելճիոյ մէջ: Ցարդ Պելճիոյ Ծերակոյտը կը բաղկանար 69 անդամներէ, որոց 48ը կաթոլիկ կամ պահպանողական և 21ն ազատական: Նոր Ծերակոյտը պիտի պարունակէ 76 անդամ, և ըստ վերջին լրոյ, արդէն ընտրուած են 44 պահպանողականներ և 27 ազատականներ: Երեսփոխանաց ժողովը ցարդ 138 անդամէ կը բաղկանայ, որոց 94ը պահպանողական և 44ն ազատական: Այսուհետեւ 152 երեսփոխանէ պիտի բաղկանայ, և անոնցմէ 65—67ն իրենցմէ ընտրել կը յուսան Ազատականք: Եթէ իրենց յոյսեր իրագործուին, դարձեալ փոքրամասնութիւն պիտի մնան իրենք: Պրուսէլ թէ Ծերակոյտի և թէ Երեսփ. ժողովոյ մէջ իրեն ներկայացուցիչ պիտի ունենայ անզատականներ: Զարմանք պատճառեցին մեծաքանակ քուէները զորս այս ընտրութեանց առթիւ ստացան Զօրավար Պրիալմոն, ամրութեանց հռչակաւոր ռազմագէտն ու ճարտարագէտն, որուն Պելճ կառավարութեան հետ անհամաձայնութիւնք ծանօթ են, ինչպէս և Պրուսէլի ազատական քաղաքապետ Պիւլ և արմատական երեսփոխան Պ. Բօլ Ժանսոնի քուէները:

Այժմէն կ'երեւի թէ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը Պահպանողականաց փափաքուած ձեւով չպիտի լինի: Պահպանողականք կը հասկնան թէ հանրային կարծիքն ստիպմամբ կը պահանջէ ընդհանուր և անխտիր ընտրողական իրաւունքի հաստատութիւնն, որպէս է Ֆրանսայի մէջ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ 3% պետական արժեթղթոց 100էն 100ի բարձրանալը մեծ գոհունակութիւն կը պատճառէ Փարիզի մէջ, և ամենեւ նշան կը համարուի ֆրանսացի ժողովրդեան հարստութեան նորանոր յաւելումներուն, $4\frac{1}{2}$% տոկոսաբեր պետական արժեթղթոց տոկոսի մօտալուտ զեղչման, և նոր ձեռնարկութեանց պակասութեան, որով շատ մը դրամագլուխք տրամադրելի կը մնան, և Հարաւային Ամերիկայի, Սպանիոյ և Փորթուկալի հանրային պարտքերէն դրամագլխոց քաշուելուն:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ գահաժառանգին անգլիացի իշխանուհւոյ մը հետ նշանուիլը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Պուքրէշ մէջ, իբրեւ նոր միջոց մը Հոէնձոլըրնեան գերդաստանին զօրացման այն Դանուբեան Տէրութեան մէջ: Պուլկար լրագիրք կը յիշեցնեն թէ երբեմն ռուսական դիւանագիտութիւնն հակառակ էր նոյն գերդաստանին Ռումանիոյ մէջ, և այս կերպիւ պարբերաբար զանազան տարերք քաջալեր ընդունեցին, և երբ 1889ին Հոէնձոլըրնեան Ֆերտինանտ իշխան վերջնապէս ընդունեց Ռումանիոյ գահաժառանգութիւնը, ռուս մա

—)(72)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՌՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՐԻ-ՄԱԴԼԷՆ

Ժամ բացած էր սրահին դուռը:
Սա բառերն արտասանեց.
—Պ. Մարքիզ, սեղանը պատրաստ է:

ԺԲ

ԿԵՆԴԱՆԱԳԻՐՆԵՐԸ

Նախաճաշէն ետք, մինչ սիկառ կը ծխէին, ըմպելիներ խմելով, կլիմատիսի և այծատերեւի ծաղկէք մը տակ, մարքիզը մէկ կողմ առաւ Բիէռ Անկլատը:

—Հրամանոց, ըսաւ նմա, կուզէ՞ք որ ձեր հօր վրայ խօսինք:

—Բայց այո, զօրավար:

—Քաջառո՞ղջ է:

—Բաւական աղէկ է. բայց կը ծերանայ և վերջին անգամ տեսնելուս՝ ինկած գտայ զայն:

—Այո, ինծի պէս կը ծերանայ. գրեթէ միեւնոյն տարիքն ունինք: Իմացայ իր ամուսնութիւնը. այն ատեն՝ եթէ լաւ կը յիշեմ՝ անտառապահ էր:

—Այո, զօրավարս, Ալժերիէ դարձին, անտառապահ կարգուած է, ամուսնացած է մանկամարդ աղջկան մը հետ զոր կը սիրէր, եւ անտառապահ մնացած է մինչեւ այն օրն յորում տարիքն հարկադրած է զինքը հանգստեան կոչուելու:

—Ա՛հ քաջ, արիասիրտ մարդը, աղէկ անցուցած էր իր կեանքը: Մայրերնիդ դեռ կ'ապրի՞:

—Մայրս երկար ատենէ ի վեր մեռած է, զօրավար:

—Այն օրէն ի վեր յորում Ժերոմ ծանոյց ինձ իր ամուսնութիւնը, չենք տեսած զիրար, և պէտք է խոստովանիմ թէ յանցանքն իմս է: Ժերոմ Անկլատ պարտաւոր չէր գրել գնդապետին կամ զօրավարին, այլ այս վերջնոյն կ'իյնար տեղեկանալ թէ ի՛նչ եղած էր իր կեանքն ազատող բարեկամը: Բայց կը մոռցուին ծառայութիւնը, զբաղումները, զինուորական կեանքին հոգերն, առանց հաշուելու առանձնական կեանքին հոգերը:

«Արդ, եթէ գիտէի ձեր հօր ամուսնանալը, չէի գիտեր որ զաւակ մը ունի, որ պատիւ կը բերէ իրեն, հրամանոց, վասն զի ապացուցած է թէ ժառանգած է իր հօր քաջութիւնը:

—Կրցածիս չափ, զօրավար, պարտքս կատարած եմ:

—Բան մը որ կապացուցանէ այդ ուսնոցը:

«Մէկհատի՞կ զաւակն ես:

—Քոյր մը ունեցած եմ:

—Մեռա՞ծ է:

—Այո, զօրավարս, մօրս մահէն քիչ ետքը:

—Երկու սուգեր. հարուած հարուածի վրայ. ատոնք՝ տարիներէն աւելի շուտ կը ծերացունեն: Հրամանոց, կը փափագիմ տեսնել ձեր հայրը: Ո՞ւր կը բնակի:

—Ասկէց քիչ հեռի, զօրավարս, ի Շարմիյեոն:

—Շարմի՞յեոն, գիւ՞ղ մը:

—Այո, զօրավարս:

—Ո՞ւր կը գտնուի այդ գիւղը:

—Էթամբէն չորս մղոն հեռու:

—Բայց շատ մօտ է: Հրամանոց, Շարմիյեոն պիտի երթամ:

Բիէռ զարմացման շարժում մը ըրաւ:

—Ստուգիւ, շարունակեց մարքիզը, պիտի տեսնեմ ձեր հայրն, Ափրիկէի իմ հին ընկերս. այո, այո, պիտի երթամ, և քիչ ատենէն: Տեսնենք, բոլոր պէտք եղածն ունի՞, բանէ մը զրկուած չէ՞:

—Հայրս հարուստ չէ անշուշտ. բայց իր հանգստեան թոշակով, որ է երկու հարիւր յիսուն փրանք և մօրս խնայողութեամբ պահուած քանի մը հազար փրանք եկամուտով ուղածին պէս կ'ապրի:

—Շատ աղէկ, գոհ եմ: Բայց առանձի՞ն կ'ապրի, քովը մէկը կա՞յ:

—Այո, զօրավարս, բարեսիրտ պառաւ աղջիկ մը որ մեծ խնամք կը տանի անոր և տունին:

—Այդպէս պէտք է, հրամանոց, ձեր հօր տարիքը՝ մարդս շատ խնամքի կարօտ է:

Մարքիզն և Բիէռ Անկլատը մօտեցան ապյներուն և խօսակցութեան խառնուեցան:

Մարքուա մարքիզը, իր նախկին գունդին սպայից տուած նախաճաշէն քանի մը օր ետքը, երկաթուղի կ'երթար և Էթամբի կառախումբը կը նստէր:

Պիտի այցելէր Ժերոմ Անկլատի, զոր իր Ափրիկէի ընկերը կ'անուանէր:

Պատուական մարդը սաստիկ կը փափաքէր վերստին տեսնելու նախկին յիսնապետը, որ իր կեանքն ազատած էր եւ գիտուածը՝ այսչափ տարիներէ ետքը իր դէմ կը հանէր զնա:

Ցէթամբ, մարքիզը՝ հանրակառք նըստելու տեղ, վարձու կառքի մը տիրոջ մօտեցաւ:

—Բարեկամս, ըսաւ, ինծի Շարմիյեոն տանելու համար ի՞նչ կուզես:

—Տասը փրանք, քաղաքացի:

—Ա՛ռ, ահա լուի մը, ուղածիդ կըրկի՛նը, որպէս զի ճամբան ժամանակ չի կորսնցունես:

Կառապանը շնորհակալ եղաւ՝ ապշած, և թոթուեց:

—Հոգ մ՛ի ընէք, Պարոն, պիտի տեսնէք:

Մարքիզը կառք հեծաւ, մինչ կառապանը, իր նստարանն ելնէ առաջ, ապահով կ'ըլլար թէ իր կապմացքը պակասութիւն չունէր, և սիկառ մը հանելով ռուսական կաշիէ պահարանէ մը՝ վառեց զայն:

—Զարմա՛նք, կ'ըսէր ինքնին կառապանը. ո՞վ կրնայ ըլլալ այս ծեր պարոնը: Էն քիչը իշխան մը:

—Ինծի նայէ, չ՞պիտի մեկնինք, հարցուց մարքիզը:

—Անմիջապէս, Պարոն, ձիուս սանձը պիտի չոփեմ:

Դանակին մօտենալով.

—Շարմիյեոն ո՞ր տունը կ'երթայ Պարոնը:

—Ժերոմ Անկլատին. կը ճանչնա՞ս:

—Ամեն մարդ կը ճանչնայ հայր Ժերոմը, պարոն. եթէ որսորդապահ մը կը փընտռէք, հայր Անկլատ թերեւս ձեր գործին չգայ, վասն զի շատ ծերացած է և ծունկերը գրեթէ չեն բանիր. բայց ասոր հետ մէկտեղ աշխարհիս ամենէն քաջասիրտ մարդն է:

—Գիտեմ, տղաս, գիտեմ:

Կառապանը նստարանին վրայ ելաւ, ժողվեց սանձերն և իր խարազանն հնչեցուց իր անասնոյն կողերուն վրայ՝ գոչելով:

—Յառա՜ջ, Վերմիյեոն, կրակի պէս ճամբայ ելինենք:

Ձին սմկեց ականջներն և կանոնաւոր վազքով ճամբայ ելաւ:

Մարքիզը կ'ըսէր ինքնին.

—Վար պիտի գնեմ կառքն, որ էթամբ դարձունէ զիս՝ Անկլատի հետ ժամ մը խօսելէս ետքը. այսպէս, պիտի կրնամ կառախումբն հանել և ճաշի ժամուն Բարիզ գտնուիլ:

Պ. տը Մարքուա գործ մը ունէր ի Փարիզ որուն համար քառասուն և ութը ժամ հոն պիտի մնար. օգուտ կը քաղէր իր ուղեւորութենէն՝ ի Շարմիյեոն կանգ առնելով և 8րդ գունդին նախկին յիսնապետը տեսնելու համար:

Ժամն երեքն ըլլալու էր երբ կառքը կեցաւ Ժերոմ Անկլատի տան առջեւ:

Մարքիզը վար իջաւ և մտաւ պզտիկ բակն որուն դուռը բաց էր:

Այս պահուս, Ֆանշէթ զբաղած էր փայտի ճիւղիկներ կոտրտելու՝ անշուշտ կրակ վառելու համար: Չէր նշմարած կառքը, չէր լսած բակին մէջի ոտնաձայնը:

Պ. տը Մարքուա նշմարած ըլլալով կարմիր գծերով բամբակէ շրջազգեստն որուն տակէն կ'երեւէին գեղջկուհւոյն կապոյտ գուլպաները, կանչեց.

—Ինծի նայէ, մա՛յր:

Ֆանշէթ ետին դարձաւ աշխուժիւ, ցուցնելով իր զարմանահար բարի դէմքը:

—Մէ՞կը կ'ուզէք, պարոն:

—Ժերոմ Անկլատը տեսնել կ'ուզեմ:

—Պ. Անկլատ այս պահուս տունը չի գտնուիր, բայց հեռու չէ. կրնաք ներս մտնել և նստիլ, պարոն:

Եւ տան դուռը բացաւ մարքիզին:

—Շատ աղէկ, ըսաւ Պ. տը Մարքուա, բայց կ'աղաչեմ անմիջապէս գացէք գտէք Պ. Ժերոմը, վասն զի ժամանակս սուղ է և շատ բաներ ունիմ անոր ըսելու:

(Շարունակելի)

մուլը դժգոհութիւն յայտնեց, այն համոզմամբ թէ յորչափ գերմանացի ցեղ մը իշխէ ի Ռումանիա, այս երկիր չի կրնար Ռուսիոյ հետ բարեկամանալ: Բայց այս նշանախօսութիւն աւելի կը զօրացնէ իշխող ցեղն ի Ռումանիա:

ՀՆԴԻԿՍՏԱՆ որ կը ճարակի ի հիւսիսային Պարսկաստան, մեծապէս կ՚ըզբաղեցնէ ռուս կառավարութիւնն, որ նախկասիայէն Պարսկաստան երթալ ուզողներուն անցագիր տալը դադրեցուց, և համաճարակին հետ. Ասիոյ ռուսական երկիրներն անցնիլն արգիլելու համար, պատերազմական և Ներքին գործոց Նախարարութեանց պաշտօնեաներէն բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեց գուշական միջոցներն ի գործ դնելու պաշտօնով: Աֆղանստանի առողջական պայմանք այնքան գէշ են որ կը վախցուի թէ այն երկիր եւս չուտով վարակի հնտախտով: Պարսիկ կառավարութիւնն իւր կողմէ միջոցներ ձեռք կ՚առնու թէեւ, բայց Թէհրանի մէջ վախ կայ որ գաղտագողի առողջապահական չղթայէն անցնելով Ներս մտնողներ կրնան հոն բերել հիւանդութիւնը:

ՍՊԱՆԻՈՅ մէջ 15 նահանգներու այգիները որթալուճով (ֆիլօքսէրա) վարակեալ են այժմ:

—Սպանիոյ գաւառաց մէջ յունիս 12ի փոթորկէն երեք եկեղեցիներու վրայ կայծակ իջաւ: Այս եկեղեցեաց մին, ի Մէլիաս, կիրակի լինելուն պատճառաւ, բազմութեամբ լի էր նոյն պահուն. 10 մարդիկ կայծակնահար մեռան և 28 անձինք վիրաւորեցան: Ուրիշ եկեղեցւոյ մը մէջ հինգ անձինք մեռան և ուրիշ մի քանի անձինք վնասեցան աւելի կամ նուազ: Պուրկոսի հռչակաւոր մայր-եկեղեցին եւս վնասեցաւ, բայց մարդու կորուստ չեղաւ:

ՈՒԿԱՆՏԱՅԻ խնդիրը տակաւին ջերմապէս կը զբաղեցնէ Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ լրագրերն: Այն լրոյն վրայ թէ Արեւելեան Ափրիկէի անգլ. Ընկերութիւնը կը հրաժարի Ուկանտայի թագաւորութենէն, Թայմզ կը պահանջէ որ անգլ. կառավարութիւնն ինք գրաւէ այն ընդարձակ երկիր: Գերմանիա և Ֆրանսա կը սպասեն Անգլիացւոց դուրս ելնելուն՝ իրենք ներս մտնելու համար: Բայց հաւանական է որ ի զուր սպասած ըլլան:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Վաղը, Գուզկունճուքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն ըլլալով Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Բարթուղիմէոս արքեպիսկոպոս հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ նոյն եկեղեցւոյն մէջ:

Բերայի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն ըլլալով Թաղին քարոզիչ Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց վաղը հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ նոյն եկեղեցւոյն մէջ:

Մաքրիգիւղի Նորակառոյց երկսեռ ազգային վարժարանին շինութիւնն աւարտած ըլլալով, բացման հանդէսն ի մօտոյ պիտի կատարուի:

Յառաջիկայ կիրակէ յունիս 7, Ս. Թագաւոր Եկեղեցւոյս մէջ պիտի պատարագէ կեսարիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Տրդատ Ծ. վրդ. Պալեան ի հոգեւոր մխիթարութիւն Թաղիս Ժողովրդեան:

Ի դիմաց Թաղական Խորհրդոյ Գատըգիւղի

Ատենապետ	Ատենադպիր
Մ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ	Կ. Ս. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
4 յունիս 1892	43

ՕՐԱՑՈՅՑԻՆ ՄԵԾ ՈՒ ՓՈՔՐ ԽԱՉԵՐԸ

Օրացոյցին մէջ այս Շաբաթ աւուր առաջն պզտիկ խաչանիշ մը կայ և քովն ալ նշանակուած է— «Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին՝ ելն ի Վիրապէն:)—

Այս խաչը կիւրակէի՞ նշան է,— Ո՛չ, կ՚ըսէ մէկը, որովհետեւ շատ նիհար է եւ աչքի չի զարներ: Խաչին մեծը պզտիկը կ՚ըլլա՞յ, կ՚ըսէ ուրիշ մը. քանական է որ խաչ է և հետեւապէս կիւրակէ: Հետեւապէս՝ Ա. Բ. Գ. վարժարանները փակ են՝ որովհետեւ «Սրբոյ Հօրն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ՝ ելն ի Վիրապէն» է: Շատ աղէկ. հապա անդին ալ ինչո՞ւ Գ. Ե. Զ. վարժարանները բաց են այսօր: Որովհետեւ անոնք ալ դիտեր են որ՝ խաչին մեծը՝ «Գիւտ նշխարաց Սրբոյ Հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին» և յունիս 20ի առաջը դրուած է: Այս կամ այն կերպով մտածողներուն ո՞րն իրաւունք ունի, վարժարանաց տնօրէնք կամ հոգաբարձուք փոքր խաչերուն հանդէպ ի՞նչ տնօրինութիւն կամ որոշում պարտին տալ:

Այս խնդիրը Կրօնական Պատկառելի Ժողովոյ ուշադրութեանը կը յանձնենք:
Գ. Մ.

Գաբրիէլ էֆ. Գրիգորեան և որդին Լեւոն էֆ. իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամեն անոնց որք ներկայ գտնուեցան իրենց ողբացեալ կողակցին և Մօր ՏԻԿԻՆ ԲՈՒԲՈՒԼ Գրիգորեանի յուղարկաւորութեան տխուր հանդիսին, որ տեղի ունեցաւ երեկ ի Գատը-գիւղ, Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ: 47

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը հանդիսաւոր կերպիւ տեղի ունեցաւ երեկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը միջօրէին այդ մզկիթը գնաց փառաւոր բաց կառքի մը մէջ բազմած և կատարեց ուրբաթու աղօթքը: Ն. կ. վեհափառութիւն դիտեց Սէլամլըքին ներկայ գտնուող զօրաց կողմէ կատարուած զօրահանդէսն և յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ:

Կայս. պալատան առջեւը գտնուած քէօշկին մէջ կը գտնուէին անգլիական դեսպան Սըր Քլառ Ֆօռտ, Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սըր Ճօրճ Թրայըն ու հետեւորդք և չուէտական դեսպանն ու առաջին թարգմանը: Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ամէնքի օսմանեան դեսպան Ղալիպ պէյ, Եւ Ահէ՞ լրագրոյ տնօրէն Պեչարէ Թագլա պէյ, Գահիրէի պարսկական հիւպատոսն ու իւր ընկերակիցք, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը ու կինը, առաջին թարգմանն ու կինը և առաջին քարտուղարն ու կինը և յիսուն չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ:

Ներկայից ոմանք անհեկապես էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Տպագրական Տնօրէն անուանեցաւ Պէհճէդ պէյ, օգնական թարգմանիչ կայս. դիւանատան Բ. Դրան:

Պաղտատի վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Սալիմ էֆէնտի, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի վերաքննիչ ատենին Գոնեայի:

Կէօրիւճէ գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Անանիաս էֆէնտի, նախագահ առեւտրական դատարանին Հալէպոյ և նախկին չրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին:

Հօրանի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Էսիպ Նազըմ էֆէնտի, որ նախապէս վարած է այդ պաշտօնը:

Սանճաք Միւթէմաիզի աստիճան տրուեցաւ Եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Հիքմէթ պէյի և Պոլսոյ առեւտրական դատարանին անդամ Ահմէտ Նիազի էֆէնտիի:

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Մանաստըրի նահանգին վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Րէշատ պէյի, Պէնկազիի Տրէնէ գաւառակին գայմագամ Թեվֆիք էֆէնտիի, Պէրութի քաղաքային բժիշկ Հիլմի էֆէնտիի եւ պանդուխտներու հիւանդանոցին բժիշկ Հաճի Մուսթաֆա էֆէնտիի ու մատակարար Նիազի էֆէնտիի:

Սալիսէի աստիճան՝ Իսչադ գաւառակին Նախորդ գայմագամ Հըֆզի էֆէնտիի:

Րապիայի աստիճան՝ Ներքին գործոց Նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Մուհիտտին էֆէնտիի, Բէնղըրիի հեռագրական ու թղթատարական տնօրէն Հագգը էֆէնտիի, Ժողովրդեան գ. չրջանակի պաշտօնեաներէն Հաճի Մէհմէտ էֆէնտիի, Պարթընի գայմագամ Ահմէտ Ռամիզ էֆէնտիի և Դատական Նախարարութեան դիւանատան քարտուղարներէն Մէհմէտ Սայիտ ու Համտի էֆէնտիներու:

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վանայ երեւելիներէն Ղալիպ փաշայի:

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կրօնական աստիճանաւոր Այաշլը Մուսթաֆա Թեվֆիք էֆէնտիի և դատաւորաց ընտրութեան ժողովոյ առաջին քարտուղար Պալըքըզը Ալի էֆէնտիի Թոռան՝ Մէհմէտ Սայիտ էֆէնտիի:

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կրօնական աստիճանաւոր Շէյխ Էմին էֆէնտիզադէ Ալի էֆէնտիի:

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ասորւոց Պատրիարքին մայրաքաղաքիս փոխանորդ Թէոմաթէոս Պօղոս էֆէնտիի:

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Հիճազի զօրաբաժնին մէջ անպաշտօն գտնուող Սալիհ Նիազի փաշայի:

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պրուսայի Թաղապետական բժիշկ Պեարոս էֆէնտիի:

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ պանդուխտներու հիւանդանոցին բժիշկներէն Իհսան էֆէնտիի, երկրորդ քարտուղար Ալի Րիզա էֆէնտիի, երկրորդ դեղագործ Իպրահիմ էֆէնտիի, երկրորդ վիրաբոյժ Մուսթաֆա էֆէնտիի, դեղագործ Շէրիֆ էֆէնտիի և առաջին խմոր Հաճի Շահին էֆէնտիի:

Իփթիխարի չքադրամ՝ օսմանեան հպատակ և յոյն հասարակութեննէն կղերական վարժարանի Նախորդ տնօրէն և երաժշտութեան ուսուցիչ Բաբա Թէօթօրոս էֆէնտիի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.— Մէքքէի Էմիրն յունիս 4 թուականաւ հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան:

Շէրիֆ Ալի պէյն Նասըր, զոր դըրկած էի յանուն մեր Օգոստափառ Վեհապետին, եկաւ Ուրպանի Շէյխերուն հետ, որք ապստամբած էին: Ասոնք ամէնքն ալ Ահմէտ Րաթիպ փաշայի քով երթալով հնազանդութիւն ու հաւատարմութիւն յայտնեցին: Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ճխտէի ճա՛ռան եւ յետայսորիկ բոլորովին ապահովութեան ներքեւ կը գտնուի:

—Կայս. թիկնապահ Նաւային Ֆերիք Ահմէտ Րաթիպ փաշա Մէքքէէն յունիս 4 թուով հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է կայս. պալատան առաջին քարտուղարութեան.

Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, վեց օր առաջ Ուրպան ղրկուած Շէրիֆ Ալի Նասըր այսօր եկաւ: Ուրպանի Շէյխերն ու ցեղապետներն, որք ապստամբած էին, ամէնքն ալ բերուեցան և Վեհ. Սուլթանի արդարասիրութեանն ապաւինելով՝ իրենց գլխանոցները գետինը նետեցին և ինձ անձնատուր ըլլալով, հնազանդութիւն և հաւատարմութիւն յայտնեցին առ մեր Օգոստափառ Վեհապետն: Մանրամասնութիւնք յետոյ պիտի մատուցուին:

Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար Սըր Ճօրճ Թրայըն երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց: Մովակալն իւր հետեւորդաց հետ, զոր կը կազմեն նաւատորմի սպայներէն տասներկու անձինք, Սելէմիյէ չոգենաւին հրամանատարն ու թիկնապահ մը, երէկ կայս. պալատան առջեւի քէօշկը գնաց և անկից դիտեց Սէլամլըքի արարողութիւնը: Ներկայ էր նաեւ անգլիական դեսպան Սըր Քլառ Ֆօռտ: Յաւարտ Սէլամլըքի արարողութեան, Վեհ. Սուլթանին հրաւիրանօք դեսպանն ու ծովակալը Ն. կ. վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան: Յետոյ ծովակալը Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց իրեն հետեւորդ սպայները:

ՍԸՐ ՃՕՐՃ ԹՐԱՅԸՆ, հրամանատար Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին, յորչափ մայրաքաղաքս մնայ, իւր հետեւորդաց հետ հիւր պիտի ըլլայ անգլիական դեսպանատան մէջ:

Այս գիշեր կայս. պալատան մէջ ճաշ հացկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ ծովակալին:

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը նկատելով որ Թարճէ՞ման լրագիրը՝ նախընթաց օր հաղորդուած տեղեկագրոյ մը պատճէնը պաշտօնական տեղեկութեանց և այլոց շարքէն զատելով հրատարակած է ի շարս պարզ լրոց, և նկատելով որ Սաաատէ՞ լրագիրն ալ իւր երեկի թերթոյն մէջ պատոր մտա ընթացքի մը մէջ գտնուած է, ազդարարած է թէ յետ այսորիկ այդ տեսակ պարագայներու կրկնուելուն տեղի չը տրուի:

ԶԻԲԱՆՈՑԻ արուեստահանդէսը ղըրկուելիք օսմանեան արտադրութեանց համար, Ներքին գործոց Նախարարութիւնը հրահանգ ղրկած է ամէն կողմ որ այդ արտադրութիւնք մինչեւ սարւոյս դեկտեմբերի սկիզբն պատրաստ գտնուին ի Կ. Պոլիս: Արուեստահանդէսը ղրկուելիք առարկայից մէջ կան արհեստական վարժարանաց ձեռարուեստք ինչպէս նաեւ տարեցոյցք, վիճակագիրք և մարդահամարի վիճակագիրք:

ՆԻՔՍԱՐԻ կուսակալի փոխանորդին մէկ հարցման վրայ, կըսէ Սաբահ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը ծանուցած է թէ ի Կրետէ պատահած խառնակութեանց պատճառաւ զինուորական ատեանին կողմէ դատապարտեալ քաղաքային այն յանցաւորը, որք վերջերս բարձրագոյն ներման արժանացած էին, պիտի վերստանան նաեւ իրենց քաղաքային իրաւունքները:

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՐԱՆ մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Սպարապետ Բարձր. Րիզա փաշայի, զօրաբանակաց մէջ պաշտօնի վրայ գտնուող բժշկաց, վիրաբուժներու և դեղագործներու թիւը ճշդելու համար: Յաւարտ սոյն գործողութեան, Բարձր. Րիզա փաշա միջոցներ ձեռք պիտի առնու որպէս զի ամեն զօրագունդ կատարելապէս ունենայ հարկ եղած բժիշկները վիրաբոյժներն, և դեղագործները:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ պանքային տնօրէնութիւնը դիմած է Առեւտրական նախարարութեան, թոյլտուութիւն ձեռքբերելու համար որ իւր գրաւելիքներն ընդունուին Ղալաթիոյ պօրսային մէջ: Ցաւալի է որ այս թոյլտուութիւն չըշնորհուի յիշեալ հաստատութեան:

ՐԷՈՒՖ ՓԱՇԱ, Նախորդ կուսակալ Քարբերդի, որ Սուրիոյ կուսակալ անուանուած է, հեռագիր մը ուղղելով ի կայս. պալատ շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն մատուցած է:

Ջէննէտա իշխանութիւնը հրամայած է Րէուֆ փաշայի որ փութով իւր նոր պաշտօնատեղին ուղեւորի:

ԲԱՑՈՒՄՆ
ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԳԾԻՆ

Երէկ իրիկուն տեղի ունեցաւ Պրուսա-Մուտանիաի երկաթուղւոյ գծին բացման հանդէսը:

Իտարէի Մախսուսէի Պէյքօզ չոգենաւն, յորումիկը գտնուէին Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թեվֆիք փաշա, կայս. անձնական սպայակոյտին Ֆերիք Շաքիր փաշա, նոյն երկաթուղւոյ ընկերութեան գործակատար Պ. Թուքաս եւ այլ հրաւիրեալք, երէկ միջօրէին յետոյ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ: Շոգենաւին մէջ ճաշասեղան մը պատրաստուած էր: Պէյքօզ ժամ 8.15ին Մուտանիա ժամանեց: Հրաւիրեալք ընդունուեցան տեղւոյն գայմագամին, պաշտօնէից երեւելեաց և Ժողովրդեան կողմէ: Ներկաթուղւոյ կայարանը զարդարուած էր օսմանեան բազմաթիւ դրօշներով, կամարներով և դափնիներով: Կայարանին մէջ կ՚սպասէր հինգ վակօններէ բաղկացեալ կառախումբ մը երկու վայրաշարժներով, որք զարդարուած էին դրօշներով ու ծաղիկներով: Կառախումբը ժամ 9ին ճամբայ ելաւ և երեք կայարաններու առջեւ կենալէ յետոյ ժամ 11ին Պրուսա ժամանեց:

Պրուսայի կայարանն եւս զարդարուած էր դրօշներով ու ծաղիկներով: Կուսակալ Վսեմ. Մինիր փաշա, զինուորական հրամանատարն, բարձրաստիճան պաշտօնատարք և Ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը ընդունեցին հրաւիրեալներն: Հոն գտնուող զինուորական նուագածուաց խումբը Համիտիյէ քայլերգը նուագեց և բոլոր ներկայք երիցս «Փատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին:

Բիչ յետոյ սկսաւ բացման հանդէսը Համիտիյէ քայլերգով: Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Թեվֆիք փաշա բանախօսութիւն մը արտասանեց և յետոյ կրօնական պաշտօնեի մը կողմէ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին և բոլոր ներկայք երիցս «Փատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին: Յետոյ ոչխարներ զենուեցան: Հանդէսն աւարտեցաւ Համիտիյէ քայլերգով: Բոլոր ներկայից լուսանկարներն առնուեցան խմբովին:

Իրիկուան ժամ կէսին Պրուսայի կայարանին մէջ հարիւր հոգինոց սեղան մը տրուեցաւ: Բանախօսութիւններ արտասանուելով բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին:

ՊԷՀՃԷԴ ՊԷՅ.— Ինչպէս այս աւուր պաշտօնաբաշխութեանց ցուցակէն կ՚երեւի, Բ. Դրան կայս. Դիւանատան օգնական թարգմանիչ Պէհճէթ պէյ՝ Ներքին գործոց Նախարարութեան Տպագրական դիւանին տնօրէն անուանուած է: Վսեմ. Պէհճէթ պէյ, կայս. կառավարութեան երիտասարդ և հանճարեղ պաշտօնեաներէն մէկն է, որ արդէն մեծ կարողութիւններ ցոյց տուած է ոչ միայն իբրեւ թարգման կայս. դիւանատան, այլ եւ իբրեւ ֆրանսերէնի ուսուցիչ կայս. Լեզուագիտական վարժարանին մէջ և այլ զանազան պաշտօններու առթիւ: Վեհ. Սուլթանը, զիւսւոր Պէհճէդ պէյ կոչելով Ներքին գործոց Նախարարութեան Տպագրական դիւանին տնօրինութեան փափուկ և կարեւոր պաշտօնին, իւր բարձրագոյն գնահատութեան առարկայ կ՚ընէ Ն. Վսեմութեան փորձեալ արժանիքն, որ տարակոյս չունինք թէ այսուհետեւ ալ ի կիր պիտի առնուի յօգուտ կայս. կառավարութեան շահուց և ի նպաստ տեղական մամլոյն օրինաւոր զարգացման:

ԳԱՐԵՋՐՈՅ ԳՈՐԾԱՐԱՆ մը բացուեցաւ քանի մը շաբաթ առաջ մայրաքաղաքիս մէջ: Գարեջրոյ այս առաջին գործարանին արտադրելիք գարեջուրը տեսակի մասին պիտի հաւասարի եւրոպական գարեջուրին: Այս գործարան հաստատուած է Ֆէրիքէօբաշնոց վրայ: Գործարանատէրերն են Պ. Պ. Պոմոնթի, որք ընդարձակ պտարան մըն ալ ունին ի Փիլիպէ:

Գարեջրոյ գործարանը՝ քարէ և աղիւսէ ամրակուռ ու ընդարձակ շէնք մըն է, յարմարեցուած Աւստրիոյ և Գերմանիոյ այս կարգի հաստատութեանց: Մեքենաներն ու այլ և այլ նիւթերը բերուած են Աւստրիայէն և կը համապատասխանեն նորագոյն դրութեանց: Այժմ օրը գրեթէ 4000 լիտրա գարեջուր պիտի պատրաստուի, այսինքն, Վիեննայի, Միւնիխի և Բիլզէնի, որք ամենէն աւելի փնտռուածներն են հրապարակին վրայ: Գրեթէ մէկ ամիսէն պիտի սկսի վաճառուիլ սոյն ըմպելի, որուն առաւելութիւնն է ոչ միայն իւր աժանութիւնը բաղդատմամբ նոյն տեսակ եւրոպական ըմպելեաց, այլ եւ ալքոհոլ չպարունակելը:

Գործարանին գետնայարկը կը գտնուին երկու ընդարձակ մառաններ յորս գարեջուրը տակառներով կը պահեն երկու ամսոյ չափ, մինչեւ որ պէտք եղած յստակութիւնն ստանայ՝ սպառման յանձնուելու համար: Ցրտացուցիչ հզօր մեքենայ մը զետեղուած 2 աստիճան վար բարեխառնութեան մէջ կը պահէ միշտ այդ մառանները:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Սալըմօն Հիրշ նախընթաց իրիկուն մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով: Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին կողմէ յատուկ պաշտօնեայք Սիրքէճիի կայարանն երթալով ողջերթ մաղթեցին: Պ. Սալըմօն Հիրշ Քարլսպատ ջերմուկներն ու Զուիցերիա այցելէ յետոյ Ամերիկա պիտի երթայ:

ԳՕՍԹԱՆ ԷՖԷՆՏԻ, Ջիւանիոյ օտար ապրանաց մաքսատան մէջ պաշտօնեայ եղած պահուն, կորսուած չաքարներու խնդրոյ մը համար դատապարտուած էր Այտընի նահանգին Իստարէի ժողովին կողմէ տրուած վճռագրով մը: Պետական Խորհրդը քննելով այդ վճռագիրը բեկած էր զայն և Գօսթան էֆէնտին անպարտ արձակելով որոշած էր որ վերահաստատուի իւր պաշտօնին մէջ: Մաքսային վերատեսչութեան փաստաբանն եւս Պետական Խորհրդոյ վճռաբեկ ճիւղին դիմած էր: Արդ, այդ ճիւղ վաւերացուցած է վերաքննիչ ճիւղին այդ որոշումը:

Ի ԿԷԼԻՊՕԼԻՒ տղայոց մէջ երեւան ելած հարսանիթէն բոլորովին անհետանալու վրայ է ձեռք առնուած առողջապահական միջոցներու շնորհիւ:

ՍԷԼԱՆԻԿԻ Թրամուէյին արտօնատէր Համտի պէյ Փարիզու մէջ Օսմանեան անանուն ընկերութիւն մը կազմած է նոյն Թրամուէյի շինութեանը համար: Նոյն ընկերութեան ներկայացուցիչներն ու արտօնատիրոջ ներկայացուցիչն ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գան և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը պիտի կատարէ հարկ եղած օրինական գործողութիւնները:

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Այս գիշեր Գատըքէօյի ամառնային Թատրոնին մէջ, օսմ. Թատերական խումբին կողմէ, Պ. Յ. Ալէքսանեանի առաջնորդութեամբ պիտի ներկայացուի ԲԱՐԻՋՈՒ ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ, Թատերգութիւն 7 արար: Փորձառու և ճարտար դերասաններէ կազմուած այս խումբը անշուշտ պիտի արժանանայ Գատըքէօյի Թատերասէր հասարակութեան քաջալերանաց: Գիներն են՝ Ա. կարգ 10 ղրուշ, Բ. կարգ 5 ղրուշ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲՆ այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ՊՕՔԱՃՕ (Boccace)

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԸ պիտի ներկայացունէ ԼԱ ՃԻՕՔՕՆՏԱ (La Gioconda):

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 յունիս.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Պ. Պալֆուռ յայտարարեց թէ Արեւելեան Ափրիկէի Ընկերութեան Ուկանտայէ քաշուիլը չի նշանակեր թէ Անգլիա կը լքանէ այն երկիր: Կառավարութիւնն աւելի որոշ տեղեկութեանց կը սպասէ, յայտարարելու համար թէ պէ՞տք է Անգլիոյ դիրքը զօրացնել այն կողմեր՝ երկաթուղի մը շինելով ծովեզերքէն մինչեւ Վիքթորիա-Նիանզա լիճն: Անգլիա մտադիր չէ անգլ. ազդեցութեան շրջանակը փոփոխել այն կողմեր:

—Պ. Պալֆուռ, ծանուցեալ ընտրական բանախօսութիւնն ընելով Պահպանողականաց մեծ ընկերակցութեան գումարման մէջ, խստիւ հարուածեց Կլատսթօնեաններն: Ըսաւ թէ ինք համամիտ է կալուածական տրոց բարեփոխման, գիւղային փոքր հողատիրութեան ընդարձակման և ծաւալման, և Նպաստամատոյց դրութեան բարւոքման: Պահպանողականք ամէն օգտակար բարենորոգմանց կուսակից եղած են:

—Երեսփ. Փոզովը վերջնապէս ընդունեց Իոլանտայի նախակրթութեան վերաբերեալ օրէնքը:

—Նիւ Օրլէնդըլ Պանք սնանկացեալ դրամատան անօրէնութիւնները որոշեցին հաշուեյարդարութիւն կատարել արտաքոյ դատական իշխանութեան:

ՓԱՐԻԶ, 17.— Ֆրանսական կառավարութիւնն որոշեր է պաշարել Տահոմէի ծովեզերքը, ձեռք չտալու համար որ Պեհանզին թագաւոր՝ զէնք և ռազմամթերք առնու յԱփրիկէ հաստատեալ օտար վաճառատանց ձեռամբ:

ԹԱՆՃԷՐ, 17.— Անգլ. նոր դեսպան Սըր Չարլզ Սմիթ, իւր կին, և ամէն պաշտօնեայք դեսպանատան՝ տենդահար հիւանդ են ի Ֆէս: Սըր Չարլզ 10 օրէ ի վեր պառկած ըլլալուն, Անգլիոյ պահանջմանց վրայ բանակցութիւնք ընդհատեալ են Մարոքի կառավարութեան հետ:

—Սպանիա մարտանաւ ղրկեց յԱլճէզիրա, Մարոքի սահմանակից սպանիական երկրին չէզոքութիւնը պաշտպանելու համար, այն պատերազմին առթիւ որ հրատարակեալ է ընդ մէջ Մարոքեան իշխանութեանց և այն կողմի ցեղերուն:

ՎԻԵՆՆԱ, 17.— Գերման դեսպանն ի Վիեննա չպիտի գտնուի՝ Պիսմարք իշխանի Վիեննա գալուն և իւր որդւոյն հարսանեաց առթիւ:

Սակարան

ԳԱԼԱԹԻԱ, 6 Յունիս

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՑ ՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109
3 » Բարիզի »	23 10

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Գ. Սէրի]	22 19 1/2
Բէրայի մէջ	— —
Առաւօտեան բացուեցաւ	22 19 1/2
Կէս օրին	22 17
Թահվիլ-Թելը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	83 19
» » ժամ 5ին	83 12

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Նախապատուութիւն	Ա. Սէրի	50 3/4
»	Բ. »	28 3/8
»	Գ. »	22 19 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻ

Օսմանեան Բանք ...	Անգլ. Լր.	4 28
Քրէտի ֆօնսիէ ...	» »	7 38
Պանք տը Գօնս ...	» »	5
Օսմ. Ընդհ. Է վալէօր ...	» »	4 25
Ռէժի ...	» »	16 25
Թրամուէյ ...	» »	5 95
Բումելիի երկաթուղի ...	Ֆր.	83 1/4
Ծամնեթաուղթ Լավրիոմ	Գ. Կ.	102

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 10
Անգլիական ոսկի	»	110 04
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմբէրիալ	»	89 30
Քրէյֆց	»	51 13
Բուպլի թղթադրամ	»	8 94
Մեճ. արծաթ [տուրք.]	»	108 02
Ման արծաթ	»	101 30
Մեթալիք	»	97 30
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 17 Յունիս

Ֆրանսական Րանթ 3 %	99 70
» » 4 1/2 %	106
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	20 62 1/2
» երկաթուղի	84 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	382 50
Պանք Օթօման	596 25
Սառիէթէ Ժէնէրալ	— —
Դրէտի Լիոնէ	791 25
Իտալական Րանթ 5 %	93 32 1/2
Գրիօրիթէ թիւրք (1890)	431 25
Եգիպտական միացեալ	491 25
Օսմ. մաքս. ալ. Թեթաւղթ	469 37 1/2
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	385
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 19

ԼՈՆՏՈՆ, 17

Անգլ. քօնսօլիտէ	96 81
Օսմ. » Սէրի Դ.	20 50
» » » Ա.	50 3/4
» » » Բ.	28 3/8
» » » Գ.	20 1/2
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	13 3/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	97 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	102 7/8
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 1/2
Ռուսական 1890	— —
Ալբերթի երկաթուղի	21 7/8
Իտալական երկաթուղի	14
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 312

ՎԻԵՆՆԱ, 17

Օսմանեան երկաթուղի	44
» Րէժիի բաժնեթուղթք	179 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 80
» Փարիզի »	47 40

ՊԵՐԼԻՆ 17

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 320
» Փարիզի »	80 65
Բուպլ թղթադրամ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	92 70
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	— —
Օսմ. Բէնք	190

ԱՐՈՒՍԵԱԿ

Ո՛ աստղ, որ կ՚իջնես կանաչ բլուրին վրայէն, որ գիշերուանվեըա կուլին արծաթեայ տխուր արտասուքն ես, որ ի հեռուստ կը դիտես տուարածն որ իր ճամբան կ՚երթայ, ո՛ աստղ, ո՞ւր կ՚երթաս այս անհուն գիշերուան մէջ:
Ա՛հ, եթէ պարտիս մեռնիլ, եւ եթէ զլուխդ կ՚երթայ անծայրածիր ծովուն մէջ խորասուզել խարտիշագեղ մազերդ, մենէ բաժնուելէ առաջ, վայրկեան մը միայն կայնէ ա՛ռ.ո՛ աստղ սիրոյ, մի իջներ երկինքներէն:

Այս պահուս, աշխարհ համօրէն կը հիանայ երեկուան լուսափայլ աստեղ վրայ զոր երգած են ամեն երկրի և ամեն ժամանակի բանաստեղծք, Հոմերոսէն և Վիրգիլիոսէն մինչեւ Լամարթին և Ալֆրէտ տը Միւսէ: Նա կը լուսափայլի, այժմ, երկնից բարձրութեան մէջ, իր զօրաւոր լոյսով ծակելով վերջալոյսի պայծառութիւնը, առաւել լուսապայծառ և առաւել բարձր քան զոր չէ եղած բազմաթիւ տարիներէ ի վեր: Եթէ տակաւին ազրէնք դիտաբանական և աստեղագիտական ժամանակներու մէջ, իրաւամբ պիտի ըսէինք թէ 1892 տարին պիտի բոլորի Աստղիկի, այս գարնան երկնային թագուհւոյն ազդեցութեան տակ:

Ամէն ոչ՛ք կրնայ գքանչանօք դիտել զայն արեւմուտէն մինչեւ գիշերամուտ, ոչ երբեք թէ նա
կը ծագի հորիզոնին վրայ:

Որպէս երգած է Լամարթին, քանզի երբեք Արուսեակ երեկոյեան աստղ հորիզոնին վրայ չէներ, այլ ընդհակառակը կը պատրաստուի մտանել հոն ոսկի շողշողումներով, կը հետեւի արեգական՝ իր ընթացքին մէջ անոր հետ երթալ անհետանալու համար յարեւմուտս: Իրիկուընէ իրիկուն, պիտի տեսնենք որ կը բարձրանայ տակաւ առ տակաւ, հետզհետէ արեգական վրայ յապաղելով, իր պայծառութիւնն աճեցնելով, բովանդակ գարնան ամեն արեւմտեան երկնից մէջ իբրեւ թագուհի փայլելով և տիրելով, վերջալոյսին, սաւառնելով երկնից բարձրութեանց մէջ, ինչ որ վերջին հագուագիտութիւն մ՚է Արուսեակի համար: Շատ ժամանակներէ ի վեր այսպիսի երեւման մը համար պարագայներն այսքան նըպաստաւոր եղած չէին: Սրատես աչքեր կրնան զայն տեսնել ցերեկ ատեն, ինչպէս եղաւ 1799ին:

Երկնից մէջ վառուած առաջին աստղ, լուսոյ չափ սպիտակ, արեգակին պէս գեղեցիկ, աստուածային ճառագայթ գիշերային առաջին ժամերուն, ընդէ՞ր զարմանալ որ մարմնացներ, աշխարհի պատանեկութենէն ի վեր, սիրոյ և գեղեցկութեան չաստուածուհին:

Եթէ Ադամ և Եւա բնակած են երկրաւոր դրախտին մէջ, առաւօտեան և երեկոյեան աստղը չէ պակած նոցա ուշադրութիւնը գրաւելէ, և դիցաբանական ժամանակներէ մինչեւ մեր դարավերջը, յորս կուբիտոնի թեւերը կը թուէին արմատէն խլուած ըլլալ անկեալ գրականութեամբ, դէպ առ այն, դէպ առ այս երկնային գեղեցկութիւնն է, ուր սիրել գիտցող պարզ սրտերու առաջին տաղերգութիւնք թռած են։ Արուսեակ ստացաւ անոնց խնկարկութիւնները և ի փոխարէն տուաւ նոցա իր ճառագայթները, որ կը բեղմնաւորէ զաշխարհ և կը յաւերժացնէ կեանքը։

* *

Գիտութիւնը բնաւ նուազեցուցած չէ երեկոյեան աստղին փայլն ու հրապոյրը։ Եթէ դիցաբանական առասպելը, որ Արուսեակի երեւոյթէն ծագում առած է ինքնաբերաբար, կորսուած է իր կարեւորութիւնը, աստեղագիտական իրականութիւնը ոչ նուազ գեղեցիկ է, և ոչ նուազ հետաքրքրական։ Մենք գիտենք թէ այս լուսաշողշող մոլորակը մերինին պէս աշխարհ մ'է, գրեթէ բացարձակապէս համանման անոր՝ զանգուածին, ծանրութեան, խտութեան տեսակէտով, շրջապատեալ մերինէն աւելի բարձր մթնոլորտով մը։ գիտենք որ ձգուած է արեգակնային լուսոյ և ջերմութեան մէջ, և թէ իր պայծառութիւնն ուրիշ բան չէ բայց եթէ արեգական անդրադարձեալ եւ ցոլացեալ լոյսը։ Գիտենք նաեւ որ մեր երկիրը՝ ի հեռուստ դիտելով՝ միեւնոյն փայլով կը շողշողայ, և պատճառներ ունինք խորհելու թէ Հրատի բնակիչք մեր մոլորակին տուած են այն բոլոր յատկութիւններ զորս մենք տուած ենք Արուսեակին։ Մենք եւս անոնց համար առաւօտեան եւ երեկոյեան աստղն ենք, սիրային տաղերգութեանց և խորհրդաւոր առասպելներու աստղը, և անտարակոյս անոնք ալ մեզի համար տաճարներ են կանգնած, խնկարկութիւններ են շռայլած։— Այս ալ այս տեսակ հաղորդակցութիւն մ'է աշխարհներու մէջտեղ, մինչեւ որ ճշմարիտ հաղորդակցութիւնը հաստատուի։

Լոյսը միթէ չէ՞ կամուրջ մը որ նետուած է անհունութեան մէջ, աշխարհներու միջեւ։ Լոյսով չէ՞ որ զիրար կը տեսնեն, զիրար կը ճանչնան, զիրար կը զգան, և որով անջրպետը փոխանակ անջատում մը լինելու, այն ամենուն մէջտեղ կապ մը կը լինի։ Այս լուսոյ բնալուծութիւնն է որ կը ծանօթացնէ մեզ այս անմատչելի աստեղաց քիմիական բաղադրութիւնը, որք կը հաղորդակցին միեւնոյն ատեն իրարու հետ այս խորհրդաւոր օրինաց միջոցաւ, տիեզերական ձգողականութեան օրինաց միջոցաւ, որուն շնորհիւ երկնից երկիրները փոփոխակի պարապտութեան մէջ իրարմէ կը ձգուին և իրարու վրայ փոխադարձաբար և հաստատաբար կը ներգործեն։

Բնածին ձգտում մ'ունինք որոնելու անծանօթ կենաց մէջ, որ կարելի եղած է յայտնուիլ, ապացուցուիլ եւ գտնուիլ այլ երկրագնդոց մակերեսին վրայ, նմանութիւն մը մեր կենաց հետ։ Քիչ մը դժուարութեամբ կ'ընդունինք այն գաղափարը թէ մոլորակային մարդկութիւնք պարտին կազմուած ըլլալ մեր տիպարին համեմատ, և մեզ կը թուի թէ ի պատկերի մերոյ կազմուորեալ էակներ եւս չի կրնան գոյութիւն ունենալ։ Ոչ թէ միայն կ'ուզենք որ անոնք ալ շնչեն, ուտեն, խմեն մեզի պէս, թէ շարժին, քալեն, քնանան, այլ կը պահանջենք նաև զանոնք գծել միեւնոյն ձեւերով, և չենք հաւատար այնպիսի էակներ որք ոչ մարդ են ոչ կին, կամ ոչ սրունք ունին, ոչ թեւք, ոչ ստամոքս, կամ որք փոխանակ մեր հինգ զգայարանաց, ունենան տասն կամ տասնեւհինգ, որոց մէջ մեր զգայարանքներն անծանօթ ըլլային։ Սակայն երկրաւոր մարդկային ձեւը մեր մոլորակին մակերեսին վրայ գործունէութեան մէջ եղող գործարանական զօրութեանց արդիւնքն ըլլալով, բնաւ պատճառ մը չկայ որ այլ աշխարհաց մարդկութիւնք նմանին մեր երկրագնդային մարդկութեանց։

* *

Մեր գրութեան բոլոր մոլորակներէն, դէթ, Արուսեակ, ամենէն աւելի կը նմանի երկրիս ապահովապէս, և յայտնի ապացոյցներ ունինք որ այս մոլորակին բնակիչք կը նմանին գործարանապէս մեզի քան թէ բնակչաց Հրատի, մեր մի ուրիշ դրացւոյն, և քան բնակելեաց Լուսնթագի կամ Երեւակի (ինչ որ ալ ըլլան իրենց գոյութեան ժամանակաշրջանք, քանի որ աշխարհները տարբեր տարիքներ, տարբեր տեւողութիւններ ունին և կրնան անմարդաբնակ ըլլալ միանգամայն)։ Արուսեակ, արդարեւ, զգալապէս միեւնոյն տրամագիծն ունի որպէս երկիրս. փոխանակ 12,742 հազարամեթր տրամագիծ ունենալու, 12 հազար 729 չափուած է։ Տարբերութիւնն աննշան է։ Արուսեակի տարածութիւնը մեր երկրագնդին տարածութենէն հազիւ ինչ նուազ է, և այսպէս է նաեւ իր զանգուածին համար։

Ջերմութեան աստիճանը կրնայ աւելի բարձր ըլլալ հոն քան մեր արեւադարձային երկիրներ, եթէ մթնոլորտը չի հակառակիր այս՝՝։ Քանզի, սա պայման մ'է որ կը մոռցուի կարի յաճախ, մթնոլորտին ֆիզիքական և քիմիական կազմակերպութիւնը առաւել նշանաւոր դեր մը կը խաղայ քան արեգակէն հեռաւորութիւնը բարեխառնութեան աստիճանի արտադրութեան և բաշխման մէջ։ Չոր եւ անգայտացեալ մթնոլորտ մը, լոկ թթուածինէ և բորակածինէ բաղադրեալ, ջրոյ գոլորշիէ զուրկ, անկարող պիտի ըլլար մոլորակին մակերեսին վրայ արեգակէն ընդունուած ջերմութիւնը պահպանելու. այս ջերմութիւնը պիտի կորսուէր հաստատապէս անջրպետին մէջ և բովանդակ երկրին վրայ Ալպեան լեռնագագաթանց կլիման պիտի տիրեր, կլիմայ որ պատած է յաւերժական ձիւներով։ Լանկֆրոյի կատարները արեգակէն այնքան հեռի են որքան Զուիցերիայի լիճերն ու հովիտները, այսու հանդերձ առաջնոյն կլիման անբնակելի է, մինչդեռ այս համայնք գիւղանկարներուն կլիման այնքան պտղաբեր է որքան գեղազուարճ։ Մթնոլորտին խոնաւութիւնը և մանաւանդ օդին մէջ տարածուած ջրոյ գոլորշին է որ ամենէն աւելի օգտակար ազդեցութիւն ի գործ կը դնէ. ջրոյ գոլորշիի մասնիկ մը 16,000 անգամ աւելի արգիլանաւոր է քան չոր օդի մասնիկ մը արեգակնային ջերմութիւն ամբարելու համար։ Այսպէս կազմակերպեալ մթնոլորտ մը ճիշման պէս կը ներգործէ. թոյլ կուտայ որ գայ արեգական ջերմութիւնը և այլ եւս դուրս չի հաներ։

Արուսեակի վրայ, ինչպէս երկրիս վրայ, մթնոլորտին կազմութիւնն է ուրեմն որ կը կանոնաւորէ և կը վարէ ջերմութեան աստիճանը։ Ճշգրիտ տեղեկութիւններ ունինք արուսեակային այս մթնոլորտին վրայ։

Այո՛ և շատ ճշգրիտ։

([illegible]) ԳԱՄԻԷԼ ՖԼԱՄԱՐԻՈՆ

ՆՈՐԱՎԷՊ

ՄՕՐ ՄԸ ՎԵՐՋԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

Զօրավարը սրտնեղութեամբ ելած էր անկողնէն։ Ծողացաւը սովորական կերպով կը տանջէր զինքը։ Իր լրագիրը անիմաստ կը գտնէր և սպասաւորը՝ յիմար։ Թիկնաթոռին մէջ թաղուած, ոտքը ցած աթոռակի մը վրայ դրած, մելամաղձօրէն կը կը նայէր ոսկի շրջանակով իր լուսագիծ կենդանագիրը զոր Պեռն-Պելքուռ նկարած էր տասը տարի առաջ և որ այնքան մեծ յաջողութիւն գտաւ 1876 ի նկարահանդէսին։ Այս կենդանագիր շատ կը նմանէր իրեն։ Իր սպայից մէջտեղ ձի հեծած, [illegible] կը նմանէր իր մեծ պապուն։ Պ. տը Պ. . . սրահին մէջ կ'անցունէր իր կաթուածն եւ յօդացաւը։ Պատուհաններէն կը տեսնուէին անտառ գացող ձիաւորներն՝ իրենց հեզ կամ աշխոյժ ձիուն արագ ընթացքով, եւ շնչելով այս փետրուարի առաւօտեան կենդանի օդն որ գարնան առաւօտի մը կեղծ երեւոյթն ունէր։ Այս տեսարանը զայրացուց զօրավարը և իր տխուր մտածմանցը մատնեց զինքը։ Տակաւին երկու-երեք օր չէր կրնար ոչ քալել ոչ ձի հեծնել, ոչ այցելութիւն կ'ընդունէր, ոչ կուտար։ Ի՞նչ կեանք։ Իր սրտնեղութեան ժամերուն մէջ ո՞րչափ կարօտը կը քաշէր ճակատամարտի դառն և գեղեցիկ օրերուն, դիւցազնական յուզմանց Մանսի այն նահանջին յորում բթաչափ մը չէր հեռացած Շանզիէն։ Պէտք է ըսել թէ ոչ նուազ կարօտը կը քաշէր նաեւ այն զօրանոցի մէջ անցուցած տարիներուն զորս սիրելի և փայլուն կացուցած էին զօրավարի յաղթանակներ Անժերի գեղեցիկ քաղաքին մէջ, ուր իր ջոկատն հաստատուած էր իր վրանները՝ պատերազմէն ետքը։

Զօրանոցի յիշատակնե՛ր։ Անոնք զուրկ չէին բանաստեղծութենէ հեծելազօրի փայլուն սպային համար։ Զուարճալից և զուարթ յիշատակներ ունէր, երիտասարդութեան բոյրով լի զոր անպարտութեամբ կը շնչէր այս պահուս իսկ յորում՝ ներկայն այնքան տխուր, այնքան յոգնեցուցիչ կ'երեւէր իրեն։ Սիրոյ և պատերազմի յանդերգք։ Այս ամենն հեռի էին և սակայն այնքան մօտ կ'երեւէին՝ իր յիշողութեան պատրող հեռապատկերին մէջ, ուր զօրավարը գրեթէ կ'երեւակայէր թէ կը բաւէր ձեռքն երկնցունել զգուելու համար կարօտեալ կինը և շուրթերն յառաջացունել՝ շօշափելու համար սիրուն խարտեաշ աղջկան մը կարմիր այտերն՝ քիչ մը տժգոյն իր մոխրագոյն մազերուն տակ, որուն դէմքը մասնաւորապէս կը ցնորեցնէր զինքը։

Դրան զանգակն հնչուեցաւ և ժան երեւցաւ գլխահակ՝ վախնալով որ կը յանդիմանուի։

—Ո՞վ է, ըսաւ զօրավարը։

—Կին մըն է, պատասխանեց ծառան իր տիրոջ դէմքը զննելով և զայն կարծածէն նուազ նեղսիրտ գտնելուն ուրախ։

Մունջ հարցման մը, ժան նորէն պատասխանեց.

—Այո, կին մը, զօրավարս։

—Մանկամա՞րդ թէ պառաւ։

—Երեսը քօղով ծածկած է, զօրավարս, բայց կարծեմ թէ մանկամարդ կին մըն է։

Մանկամարդ կի՛ն մը։

Պ. տը Պ. . . ժպտեցաւ տարակուսական կերպով։

—Ի՞նչ կուզէ այդ կինը։ Ըսէ որ դուրս ելած եմ։ Այս վիճակիս մէջ մէկը չեմ կրնար ընդունիլ . . .

Ժան գրեթէ խոյս դարձաւ։

Զօրանոցի յիշատակները նուազած էին թեթեւ մուխի պէս և զօրավարը նորէն թաղուած էր իր սեւ խորհուրդներուն մէջ։ Ծառան նշմարեց զայս յօնից պաստառէ մը։

Եւ դիմադրելով անոր բարկութեան.

—Զօրավարս, այս մանկամարդ կինը կ'ըսէ թէ ստիպողական յանձնարարութիւն մը ունի և թէ չի կրնար ուրիշ օր գալ . . . Շատ սիրուն է, յարեց ծառայն մեկուսի ձեւով, բայց բաւական բարձր՝ որպէս զի Պ. տը Պ. . . խմանայ։

—Հանդարտ թո՛ղ գայ, գոչեց զօրավարը, ձիգով մը փոխելով իր ոտքը։

Ժան չերերաց և իր լռիկ յամառումն յաղթեց իր տիրոջը բարկութեան։

—Ներս հրամցուր։

Զօրավարը սրահին դրանը դարձուցած էր կռնակը։ Հազիւ ուշադրութիւն դարձուց քայլի թեթեւ շշուկի մը և շրջազգեստի մը շրշիւնին, այնքան թեթեւ որ հազիւ կ'իմացուէր։ Այցելուհին պզտիկ չոր հազ մը ունեցաւ և զօրավարը վեր առաւ գլուխը։

Նորեկն անոր առաջին էր, համակ դողահար, մատաղ իրանը սեղմուած պարզ շրջազգեստի մը մէջ, խարտեաշ մազերը դուրս թափթփած շագանակագոյն գլխարկի մը տակէն, և վախկոտ կերպարանք մը կը ցուցնէր՝ սեղմելով հանդերձ իր ձեռնոցաւոր բռունցքը՝ քաջութեան երեւոյթ մը տալու համար ինքզինքին։

—Նստեցէք, օրիորդ, ըսաւ զօրավարը, և ըսէք ինծ . . .

—Նամակ մը ունիմ մօրս կողմէն, Պարոն . . .

—Ձեր մա՞յրը։ Ի՞նչ է ձեր տիկին մօր անունն, հարցուց զօրավարն որ, առանց պատասխանի սպասելու՝ առաւ նամակը զոր իրեն կը կարկառէր այցելուհին։

Այս նամակ, իր սպիտակ պահարանին մէջ, իր կնիքով, խորհրդաւոր բան մը ունէր։ Սովորական տոմս մը չէր զոր երեւ փոյթն գրութեամբ, այլ երկուքի ծալուած պզտիկ թերթիկ մը, քանի մը կարճ տողերով զորս դեռեւկոտ ձեռք մը գրած էր վարանմամբ, հիւանդ կնոջ մը ձեռքը, գուցէ հոգեվարի մը, և գրեթէ կտակ մըն էր այս։

Զօրավարը կարդացած ատենը դէմքը ծամածռեց. յետոյ, աչերը միշտ յառած թերթիկին վրայ, առանց նայելու մանկամարդ աղջկան որ նստած էր աթոռին ծայրը.

—Ուրեմն պիտի կարգուի՞ք, հարցուց խիստ ձայնով մը, իր հրամանատարի շեշտով զոր մեծ վայրկեաններու մէջ կը ստանար։

—Ոչ, պարոն, պատասխանեց աղջիկը, քիչ մը դողահար։ Վանք պիտի մտնեմ։

Զօրավարն սփոփման հառաչ մը արձակեց։

—Դուք . . . վա՞նք . . կը . . . մտնաք։

—Այո, Պարոն, յարեց աղջիկը։

Լռութենէ մը ետք, հասկնալով որ բացատրութիւն տալու էր, պատմեց թէ մօրը պէս վարժուհի էր։ Աշխարհի մէջ առանձին, քանի մը չունենալով որ կեանքի կապէ զինք, երկար ատենէ ի վեր կը փափաքէր այն կրօնաւորուհեաց վիճակին, որք խնամք կը տանին աղքատաց և հիւանդաց, և որոց գեղեցիկ սպիտակ գտակը կը նմանի թռչող հրեշտակի մը թեւերուն։ Լաւագոյն բան մը չէր կրնար ընել։ Որոշումը տալուն պէս, գացած գտած էր պառաւ տիկին մը, իր մօրը մէկ բարեկամուհին, որուն իմացուցած էր իր խորհուրդը։ Այն ատեն այս կինը խօսած էր իրեն նամակի մը վրայ զոր իր մայրը գրած էր հիւանդութեան վերջին օրերուն մէջ՝ պատուիրելով իրեն որ այդ նամակն աղջկանը յանձնէ ամուսնանալուն օրը միայն։

Պահարանին մէջ երկրորդ թուղթ մըն ալ կար, որ ուղղեալ էր առ Պ. տը Պ. . . իր բնակարանն ի Փարիզ, Շանզ-Էլիզէի ծառուղին։ Նամակը կը պարունակէր սա քանի մը բառերը. «Դուն պիտի ամուսնանաս։ Բարեպաշտ ամուսնին մը եղիր։ Ամուսնութեանդ առջի օրը Պ. տը Պ. . .ի տար այս նամակը։ Ասիկա վերջին կամքն է մօրդ որ զքեզ կը սիրէ և կ'օրհնէ։ Մնաս բարով սիրելի աղջիկս։ Մարի Օ'Ռ։»

—Վա՞նք կը մտնէք, հարցուց նորէն զօրավարը, ձեր կոչումը վերջնապէս որո՞շած էք։

—Այո, Պարոն։

—Ա՛հ։

Զօրավարը միշտ ձեռքը կը բռնէր բացուած նամակը։ Վայրկեան մը գոցեց աչերը և զօրանոցի յիշատակները կենդանացան, վերստին երեւցաւ նմա գեղանի խարտեաշ աղջկան պատկերը՝ մոխրագոյն մազերով, կարմիր շուրթերով։ 1865ին էր։ Զօրավարին մէկ ազգականուհին, տիկին տը Ս... իր գիւղական վարժուհի բերած էր մանկամարդ իռլանտուհի մը, կաթոլիկ և բարեպաշտ։ Որսորդաց գնդին հարիւրապետը դարպաս ըրած էր այս Մառին որուն կապոյտ աչուըները անմիջապէս հրապուրած էին զինքը։ Սիրած էր այդ աղջիկը։

Երդում ըրաւ յաւէտ սիրել զայն։ Սիրային երդում զոր աշնան հովն առաւ տարաւ՝ ծառերէն ինկած առաջին տերեւներուն հետ։ Հարիւրապետը զօրանիստ քաղաքը փոխեց։ Օր մը, իմացաւ տիկ. Ս...ի մէկ յետ գրութենէն, որ իռլանտացի վարժուհին յանկարծ մեկնած էր՝ հիւանդ եմ ըսելով։ Եւ այսչափ։

Պատմութիւնը կ'աւարտէր նամակին մէջ։ Մէկ օրուան սխալը ամբողջ կեանքին ամօթն էր եղած։ Երբ Մառի զգաց թէ մայր պիտի ըլլայ, հեռացաւ տիկին Ս...ի տունէն և Փարիզ գնաց։ Անընդհատ աշխատելով և զրկմանց տոկալով մեծցուցած էր իր աղջիկը, դաստիարակած էր, և իրեն պէս վարժուհի ըրած էր։ Իրե՞ն պէս . . . Գէթ իր ցաւալի փորձառութիւնը ծառայած էր իրեն զգուշացունել աղջիկը կեանքի որոգայթներուն դէմ։ Աղջիկը պիտի ամուսնանար, առաքինի կին մը պիտի ըլլար, յարգելի մայր մը . . . Ամուսնանալէ առաջ, պիտի երթար գտնէր Պ. տը Պ. . ., անոր պիտի յանձնէր այս նամակը, և այն մարդը որուն իր մայրը ամեն բան տուած էր, ազատ պիտի ըլլար թողուլ աղջիկն ու մեկնիլ՝ առանց զօրավարին խօսք մը ուղղելու նմա, առանց համբոյր մը դրոշմելու ճակտին։ Մայրը կը վստահէր Աստուծոյ վրայ և Ս. Կուսին կ'աղօթէր իր Մառի աղջկան համար։

Զօրավարն երկցս կարդաց նամակը։ Իր դէմքին բուռն դժկամակութեան յաջորդած էր յոյժ ակներեւ տխրութիւն մը։

—Վա՞նք կը մտնէք, յարեց։

—Այո, պարոն, պատասխանեց նորէն մանկամարդ աղջիկն ոտք ելնելով։

—Ի՞նչ կ'ընէք, ըսաւ Պ. տը Պ. . . սոսկալի երեւոյթով մը։ Միթէ կը վանտե՞մ զձեզ։

Մառի նորէն նստաւ, միշտ երկչոտ։

—Աղջիկ մը քսան տարու եղած ատենը վանք չի մտներ այսպէս առանց ծանր պատճառներ ունենալու։ Ըսէք ինծ այդ պատճառները։ Այս, գիտեմ, անձնուիրութիւնը, նուիրական պաշտօնը . . . բայց ամեն ա՞յս է։ Թշուառ ըրած ըլլալու են զձեզ, այնպէս չէ՞։ Պատմեցէք ինծ։ Այո, պատմեցէք ձեր պատմութիւնները, որք գլխս պիտի զուարճացնեն։

Մանկամարդ աղջիկն անոր նայեցաւ։ Զօրավարն ամենեւին չունէր զուարճալի պատմութեան մը սպասող մարդու մը դէմք։ Այնպէս կը հեւար որ կարծես բերդ մը գրաւած ըլլար յարձակմամբ։ Շնչառութիւնն ընդհատուած էր և կը շարժէր իր հիւանդ սրունքը՝ շրթունքը խածնելով որպէս զի չի հայհոյէ։

—Չէ՞ք ուզեր բան մը ըսել ինծ, յարեց, տեսնելով որ աղջիկը կը լռէր։ Լա՛ւ, ես գիտեմ ձեր վէպը։ Երիտասարդ մը կը քծնի ձեզ, թերեւս գեղեցիկ սպայ մը, եւ . . .

—Ոչ, պարոն, թոթովեց աղջիկը շիկնելով։

—Լսեցէք, ըսաւ զօրավարը խստութեամբ, դուք չէք կրնար ստել։

Եւ, որովհետեւ Մառի կուլար, զօրավարը ձայնը փոխեց։ Իր բիրտ ձայնը փափկացաւ դարձաւ։ Բթին տակէն մռմռալով, իր ձեռքին մէջ առաւ սեւ ձեռնոցաւոր պզտիկ ձեռքը։

—Ո՞վ է այդ երիտասարդն, հարցուց, այդ սպան։

Ուրիշ խօսք չէր ըներ։ Կը թուէր իրեն թէ իր և Մառիի պատմութիւնն էր որ կը վերսկսէր։ Միեւնոյն մոխրագոյն խարտեաշ մազերն էին, միեւնոյն կարմիր շուրթերը, միեւնոյն կապոյտ նայուածքը քօղիկին տակ, մինակ քիթն աւելի զօրեղ էր և ճակատը... պէտք է խոստովանիլ թէ ճակատը քիչ մը կը նմանէր զօրավարին ճակատին։

Իր հարցման մէջ ամոթխածութիւն և հրամայական շեշտ մը կար։ Մանկամարդ աղջիկն հնազանդեցաւ։ Ամեն բան ըսաւ։ Եւ զօրավարը տեսաւ որ միեւնոյն բանն էր. արդարեւ, Պ. տը Մ . . ., Թնդանօթաձիգ զօրաց հարիւրապետը, անգամ մը պարած էր անոր հետ։

—Պ. տը Մ՞ . . ., գոչեց զօրավարը։ Էտուարտ տը Մ . . .

—Կը ճանչնա՞ք, հարցուց աղջիկը։

—Այո, այս . . . հարկ չկայ մնացեալն ինծ ըսելու։

Կը սիրէ զձեզ։ Ձեր փափկն . . . չեմ պիտեր։ Չի կրնար ձեզ հետ ամուսնանալ, վասն զի աղքատ էք, վարժուհի մը . . .

Մանկամարդ աղջիկը ժխտական շարժում մը ըրաւ։

—Աստոր համար չէ, ըսաւ կամաց մը։

—Ինչո՞ւ։

Զօրավարը տեսաւ որ աղջիկը կը շփոթէր, աչուըներուն կը թրջէին և իր միտքը լուսաւորեցաւ։

—Իրաւ է, ըսաւ, միտքէս չէր անցներ։

Յետոյ, վայրկեան մը լռութենէ ետք, պնչելեքէ ձայնով մը.

—Աղէկ կ'ընէք վանք մտնելով, ըսաւ, շատ աղէկ կ'ընէք։ Ազնիւ աղջիկ մըն էք, պարկեշտ կին մըն էք . . . Երթաք բարով, զաւակս, քաջ եղէք։

Աղջիկը շեփ շիտակ ոտք ելաւ, յարգալից բարեւ մը տուաւ և դուրս ելաւ պզտիկ սրահէն։

Նախասենեակը կը գտնուէր։ Կը պատրաստուէր փողոցին դուռը բանալու երբ զօրավարը զանգակն հնչեցուց։ Ծառան փութաց հնազանդիլ իր տիրոջ հրամանին։

Մանկամարդ աղջիկը դուրս ելաւ։ Սանդուխին ստորոտը չի հասած՝ ժան անոր ետեւէն եկաւ։

—Զօրավարը կը խնդրէ օրիորդէն որ այսօր միջօրէէն ետք հոս գայ, ըսաւ։

Ժամն 3 ին ատենները մանկամարդ աղջիկը նորէն կը հնչեցնէր Պ. տը Պ. . . ի դրան զանգակը . . . Փոխանակ նախասենեկին մէջ զայն սպասցնելու, ժան պզտիկ սրահը մտցուց զնա։ Զօրավարն հոն չէր, միայն պատկերը կար։

Մանկամարդ աղջիկը նստաւ, աւելի հետաքրքրուած այս երկրորդ քան առաջին ընդունելութենէն։ Իր ակնարկը մէկ առարկայէն միւսը կը յածէր, մինչ իր միտքը կը խուզէր։

Յանկարծ, զօրավարին հաստ ձայնը թնդաց սրահին կից պզտիկ խուցի մը մէջ։ Չուզելով իմանալ ինչ որ կ'ըսուէր, մանկամարդ աղջիկը ջանաց դիտել Պեռն-Պելքուրի պատկերը։

Զօրավարն իր աշխատութեան խուցը կը գտնուէր։ Պատուհանին մօտ կանգնած, կը կրթնէր խոշոր գաւազանի մը, և, մերթ ընդ մերթ, ահով կը զարնէր տախտակամածին։ Քիչ մը հեռուն կը կենար թնդանօթաձիգ զօրաց սպայ մը, գլխարկ ի ձեռին։

—Պարտաւոր էիր ամուսնանալ, կ'ըսէր զօրավարը։ Ես իրաւունք ունիմ այս բանն քեզ ըսելու, ես որ մտերիմ բարեկամն եմ հանգուցեալ հօրդ, և քու կնքահայրդ։ Եթէ ամուրի մնաս, ինծի պէս պիտի ըլլաս, անբան ծերունի մը, եսասէր մը . . .

—Զօրավա՛րս։

—Կեցի՛ր։ Աւելի չի պակսիր քեզ։ Անցեալ իրիկուն, սպայից պարահանդէսին, երեսուն քսան մանկամարդ աղջիկներ կային, ամենքն ալ իրարմէ սիրուն, և հարուստ աղջիկներ։

—Կնքահայրս . . .

—Եթէ չամուսնանաս, հարստութենէդ կը զրկեմ զքեզ և ես ալ կը կարգուիմ քեզ կատղեցնելու համար։ Դրաւ կը գտնեմ որ սիրային յարաբերութիւն մը ունիս։

—Զօրավարս։

—Կեցի՛ր։ Սակայն, քու խօսքդ չեմ մերժեր։ Ի՞նչ ունիս ըսելու պաշտպանութեանդ համար։

—Ըսելիքս սա է, սիրելի կնքահայր, որ աղջկանց գեղեցկագոյնը կը սիրեմ, բայց ոչ ձեր քիչ մը առաջ յիշած աղջիկներէ մին։ Պատուական աղջիկ մը կը սիրեմ, հրեշտակ մը . . .

—Անցնինք այդ մանրամասնութիւններն, ըսաւ զօրավարը։

—Դժբախտութիւնն այն է որ չամուսնանա՞ր, շարունակեց երիտասարդը։

—Մանկամարդ աղջիկ մը որ չամուսնանար։

—Անտարբեր չէր երեւնար իմ զգուշաւոր հոգածութիւններուս։ Մինչեւ իսկ կը կարծէի թէ հաճոյքով կ'ընդունէր զայնս . . . Բայց երբ համարձակեցայ իրեն ըսելու թէ կը սիրէի զինքը, պատասխանեց թէ աշխարհային կեանքէ հրաժարելու մօտ է, և թէ յառաջիկայ շաբթու իսկ ընծայուհի վանք մը պիտի մտնէ։ Նամակ մը գրեցի իրեն. չպատասխանեց։ Ա՛յնքան հպարտ է։ Ա՛հ, եթէ ճանչնայիք զինքը.

—Մէկ կորսուածին տեղ հարիւր հատ կը գտնուին, ըսաւ զօրավարը անփոյթ կերպարանքով մը։

Թնդանօթաձիգ զօրաց հարիւրապետը տխուր սիրահարի մը շարժումն ըրաւ, որ երկրիս վրայ ա՛լ երջանկութեան չի հաւատար։

—Կուզե՞ս որ ես մէջ մտնեմ։ Կարծեմ գործդ ձեռքիս տակն է։ Ինծ աստիճանակից մէկ ընկերոջս որդեգիր աղջիկը կայ, որ մէկ հատիկ է։ Անոր պիտի թողու իր բոլոր հարստութիւնը, զօրավարը շատ հարուստ է։ Քու հրեշտակիդ մազերն ի՞նչ գոյն էին։ Խարտեաշ, այնպէս չէ՞։ Մոխրագոյն խարտեաշ մը։

—Այո, բայց չեմ կարծեր որ ես բաւած ըլլամ ձեզ, կնքահայր . . .

—Կեցի՛ր։ Մազերը մոխրագոյն խարտեաշ, շուրթերը կարմիր, աչուըները կապոյտ, շատ փոքրիկ ձեռք մը . . . Այսպէս չէ՞ միթէ . . . իմ ծերունի ընկերոջս որդեգիր աղջիկը քու գեղանի կրօնաւորուհւոյդ նմանատիպն է։ Չե՞ս հաւատար ինծ։ Շատ լաւ, նայէ՛ . . .

Զօրավարը քայլ մը առաւ գաւազանին վրայ կրթնելով, բացաւ սրահին դուռն և հարիւրապետն հրելով դէպի մանկամարդ աղջիկն որ այս աղմուկը լսելով ոտք ելած էր.

—Կը ներկայացունեմ քեզ օրիորդ տը Պ. . . ըսաւ։

Երջանիկ եղան անոնք և շատ զաւակներ ունեցան։

ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԱԹԻՎԷ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Պարոն Թ. . . բնական պատմութեան դասատուի մը տունն կ'երթայ և իր խուցին մէջ կը գտնէ զայն որ կը պատրաստուէր դուրս ելլել։

—Արգելք չըլլամ, ձեզ, պարոն։

—Բնաւ։

—Ինծ ըսին թէ կարեւոր աշխատութեան մը ձեռնարկեր էք, և իմ այցելութիւնս . . .

—Երբեք ինծ արգելք չէք ըլլար, ընդհակառակն, կապիկներու վրայ ուսումնասիրութիւն մը պիտի ընէի։ Համեցէք նստիլ։

* *

Գիւղացի մը թատրոնէ մը կը դառնար, հարցուցին իրեն թէ շատ զուարճացա՞ւ էք հոն։

—Դերասանները իրենց գործերուն վրայ իրարու հետ կը խօսակցէին, [illegible]։

* *

ՑՈՒՇՔ

Նախանձը, սիրոյ փառքն է։

—Մարդ մէկուն ծառայութիւն մը կ'ընէ, վերջը զայն երեսին տալ կարենալու համար։

—Սրտերը զիրար կը հասկնան, իսկ մտքերը միմեանց հետ կը վիճին։

Ա. Զ.

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
Հեղինակ՝ ՆՇԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Սոյն ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆը մեծ դիւրութեամբ կ'ուսուցանէ «ընթերցումն», «ուղղագրութիւն» և «քերականական սկզբունքներ»։

Կեդրոնատեղին՝ Կ. Պոլիս, Կամուրջին գլուխն, Օսմ. Գրատուն։ Կը գտնուի նաև գրավաճառաց քով։

Վարժարանաց համար ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ԶԵՂՉ։ 20 4—4

Ակնաբոյժ Մօրք Եէլաստաքիս ակնային հիւանդութեանց համար իր ուսումն առած ըլլալով ի Փարիզ և Վիեննա, հաստատուած է ի Կ. Պոլիս։ Յանձն կ'առնէ կատարելապէս բուժել աչացաւեր թէ՛ պարզ դարմանումով և թէ վիրաբուժական գործողութեամբ, հիւանդութեան տեսակին համեմատ։ Հիւանդք կը դարմանուին միջօրէէն առաջ ժամը 8 էն 10 և յետ միջօրէի ժամը 4 էն 6, (Ը. Ե.) իր բնակարանին մէջ, Բերա, Պրուսա փողոց, թիւ 1։ Կը գտնուի նաեւ ի Ղալաթիա, Գարաքէօյ թիւ 32 Մալուսիի դեղարանին վերնայարկը։ 6—8

Ապահով եւ արագ արդիւնք ձեռք բերելու համար պէտք է որ գործածուած տեղը մաքուր ըլլան. ասոր մէջն է Սանթալ Միտիի դեղահատերուն յաջողութեան գաղտնիքը. ուրեմն խիստ զգուշանալու է Սանտալի առնելէ ուրիշ դեղերու հետ. անյաջողութիւն գտնել է, և երիտասարդներն այնքան լաւ գիտեն զայս որ կը կրկնեն. մինակ Սանդալ միտի առ։

Երբ սնունդները՝ միս, ձուկ, հաւկիթ ստամոքսին մէջ մտնեն՝ ստամոքահիւթին (բեբսին) ազդեցութեամբ՝ կերպարանափոխութիւն մը կը կրեն որով մասամբ կը լուծուին և արեան շրջանին կը խառնուին։ Բոլոր գիտնոց ծանօթ այս երեւոյթին վրայ է հիմնուած Պ. Շաբօթօ, բեբսինի միջոցաւ կերպարանափոխելու համար բեբթոնացեալ եղան միսը և լուծել ու հալեցնել զայն՝ առանց ստամոքսի օգնութեան։ Բեբթոն տը Շաբօթօյի գինի անուամբ ծանօթ գինիի մասին Փարիզի երեւելի քիմիագէտներու կատարած խիստ տարրալուծումները կը հաստատեն Պորտոյի մէկ գաւաթին մէջ տասը կրամ եղան միսին գոյութիւնը, բոլորովին մարսուած և լուծուած։ Ասկից կը հետեւի այն օգուտը որ կրնայ ունենալ «անարիւնութեան», «դժուարահալութեան, ախտագնութեան», «տկարութեան», ստամոքսի եւ աղեաց թուլութեան, նորաբոյժներու, տղայոց, ծերերու, ծիւրախտաւորներու, խլրատաւորներու, շաքարախտաւորներու սնուցման։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՄ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԵԱԼ ԱՆՁԱՆՑ
ԳՐԵՑ
ՏՕՔ. Է. ՔԻԼՄԱՆ
Բժշկական համալսարանէն
Բարիզու
ՏՊԱԳՐ. Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
(Գին 5 Ղրշ.)

Ֆրանսայի բժշկական համալսարանէն համբաւաւոր Տօք. Քիլմանի սոյն հեղինակաւոր և ընտիր երկասիրութիւնը՝ հայերէն մաքուր, աշխարհաբարի թարգմանուած, բարոյական բազմաթիւ դասերով արդարեւ թանկագին ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէ այն ամեն անձանց, որք ամուսնական խորհրդաւոր կենաց մէջ մտնելու մտադիր են եւ կամ մտած, նաեւ գիտական նոր ճշմարտութիւններով պիտի ցուցնէ թէ՝ ապագայ ամուսինք ինչ պարտին գիտնալ իրենց ամուսնութեան նախընթաց օրը, եւ այնուհետեւ. նաեւ՝ թէ որք են այն անմիջական դարմաններն, հարկաւո՛ր՝ կատարելապէս բուժելու ամուսնական հակառողջապահիկ զեղծմանց տխուր եւ ցաւալի հետեւանքները։

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատուն, կը գտնուի նաեւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

46

ԴԻՒՐԻՆ ՄԻՋՈՑ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ գրասենեակ մի հիմնած լինելով, պատրաստ եմք, նպաստաւոր պայմաններով, ընտանեաց, վաճառատանց, վարժարանաց և մասնաւորաց համար ներկայացնել դասախօսներ, վարժուհիներ, կառավարիչներ, հաշուագէտներ, գրագիրներ, վաճառականական գործակատարներ, կառապաններ, ձիավարժներ, մատակարարներ, հսկիչներ, սպասաւորներ եւ սպասուհիներ, ստնտուներ, խոհարարներ (այր թէ կին) պարտիզպաններ, պարի և երաժշտութեան ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ, մինչեւ իսկ շինութեանց գործաւորներ ամենն եւս բարի վարուց և ուղղութեան վկայագրով և երաշխաւորութեամբ։ Նոյնպէս անոնք որ կը կամին այս պաշտօններէն մին ստանձնել թող հաճին Կ. Պոլիս Պահճէ գաբու Էսատ էֆ. Բալաս խան թիւ 18 սենեակը ներկայանալ։

Փափագողք կարող են դիմել ըստ թրքաց առաւօտեան ժամն 4էն 6, յետ միջօրէի 7էն 10։

10—10 ԶԱՐԵՀ ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Օ ՔԱՄԵԼԻԱ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Բերա, Մեծ-Փողոց, 194

Կը ծանուցանենք արգոյ հասարակութեան թէ եղանակիս համար բազմաթիւ նիւթեր ուշ հասած ըլլալով՝ մնացած են ի հաշիւ այն գործարանատեարց որք արտօնած են զմեզ վաճառել բոլոր այս նիւթերը

40 % զեղչ

Այս վաճառքներն են մեծաքանակ «փուլարներ», «Սիւրա չանժաններ», «Մուսլիններ», «Սաթիննէթներ» և «Պաթիսթներ»։

Այս վաճառմամբ կ'ընծայենք մեր յարգոյ յաճախորդաց

[illegible]

և կը յուսանք թէ պիտի բարեհաճին օգուտ քաղել այս

[illegible]

Այս արտասովոր վաճառումը պիտի տեւէ 30 օր միայն, սկսեալ 1892 յունիս 6, երկուշաբթի օրէն։ 15 6—12

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսաի Շահանէ իչին ալընաճագ օլան րուղէնը սատէ իլէ Ֆուրնիյէ էքսթրա խուբարմաչէթ մոմունըն մինագասասընը պաշլանըլաճաղընտան իթպու թալէպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէ կիւնլէրի վէ Ֆըրընտիրիք խուբարմաչէթ մոմունըն սախի չէկիլ հալ հազըրլանըն օնունը կիւնիւ գարարը զալթիսի վիրիլէճէկինտէն եէվմի մէզքիւրդէ Խազինէյի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

31 մայըս 308 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944

ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975,500

ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած ընկերութիւնքս վարչութեան ապահովագրողաց երեան վստահաբար գիրենք ․․․ նաև իրր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ․․․ համար մինչև ցարդ ․․․ տուած են Փրանսին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին ․․․

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Պ․ սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց ։

ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Մէրքէզը սալթանաթը Սէնիյէտ պուլունան ճիւնուսը ճէնապը Միւլքիքեանէ իչիւն միւպայեա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան լանմըն չէրայիթի մուգարրէրէսի իլէ պէհէր ճէտտո գըեէսի 4 գուրուշտա Թալէպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու հազիրանը Ռումինին 11ինճիրէնճչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ 13ինճի ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 Թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ, իթասընա Թալիպ օլանլըրընմագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի․ Նօ․ 6 2—3

Նիզամիյէ սարաճխանէ անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ 1 ատէտ Թօրնօ տէսթկեահը 2800 գրուշտա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հազիրանը Ռումինին 8ինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի․ Նօ․ 5 3—2

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կլ․ 8 20 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի ։

Գշ․ 9.21 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի․ Պիրէոսի ճամբով

Դշ․ 10.22 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին ։

Դշ․ 10.22 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին ։

Եշ․ 11.23 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի ։

Ազդ․ — Յունիս 10/22, երեքշաբթի օրը կ ․․․ էն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին․ 21

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ութ օրը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Արե-Ելէն մէջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գագալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Ուէֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Բարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2,48	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրդոշէն շոգենաւը, նաւապետ Ճօն Քինկ, աստ հասաւ ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ

Thomas C. Joly

Սիլքսիատիս խան, Թիւ 11

17 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԱՆՉԷՍԴԸՐ

Հիմն․ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս․	3,000,000
31 դկ. 31ին աւանդ տրուած գ․	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891ին	991,260

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայս ինչպէս և նաւահանգստներ։ Վնասուց աւելի արագ և ․․․ վճարումն ։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա ։

Գործակալ ՐԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ

Ներկայացուցիչ

ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պաթումի միջև կանոնաւոր երթեւեկութիւն

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում եր Թալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլի որ յունիս 22ին Մարսիլիայէն և յունիս 28ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Ալժիրն որ պիտի մեկնի յունիս 28ին ։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիա երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Փրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և ․․․

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲՐԳՈՒԼ

5 Ռոմէոնէ Սիթէ Փրանսէզ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ըլըեւէկ-Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոն․
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բոնոէր	1700
Արօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրոտնօ	2200	Բուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3300	Րինալդօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Զէֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէլրօ	2600	Ալակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլլօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլբինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	3500	Լէրանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլըրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիդօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսլնատօ	2600	Մուրինօ	3100	Ներօ	3600
Էլտորատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըն	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճէմկօ	200
Ֆալքօն	800	Օդրանթօ	4500	Ջէրը	140
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	120
Էճիբշըն Մօնարք					8000
Քիբժիըն Մօնարք					8000
Լըդիըն Մօնարք					8100

Քայրօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքրքմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 5ին և 20ին աստ կ'սպասուի ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ

Գործակալք

40 Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւէթ խան, Ղալաթիա

ՖԱՆԷԼԱՑԻ ՀԻՒՍԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Ի Մահմուտ փաշա, Քիւրքչի խան, Թիւ 26 եւ 15, Նաեւ կը ծախոռի Գաճեճ Գաքու, Մաքսատան կարգ, Թիւ 44 Նախնիքեանին Թօֆաֆիյէի վաճառատունը․

ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ. Կ. ՊՈԼԻՍ ՔԻՒՐՔՉԻ ԽԱՆ ԹԻՒ 26

Թէ' մեծ և Թէ' փոքր քանակութեամբ՝ արանց, կանանց և տղայոց համար՝ անխառն բրդէ, մանածէ, եւայլն, ուզուած Թանձրութեամբ և ուզուած չափով յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին ու պատրաստ կը ծախուին Ֆանէլա շապիկներ, վարտիքներ, միտցուներ, եւայլն ։ Մեր ապրանքները կը մրցին եւրոպականներուն հետ Թէ' աժանութեամբ, Թէ' դիմացկունութեամբ և Թէ' իրենց նուրբ ճաշակով․ Ցաճախորդք ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնան ։

ԱՏԻՊ ԼՈՒԾԻՉ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉ

ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ

TAMAR INDIEN GRILLON

Ընդդէմ ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ըսիներթութեան, գլխացաւի, մաղձի, անախորժութեան, տամուքսի և աղեաց աննհանգստութեան

ՓԱՐԻԶ, Է. ԿՐԻՅԼՕՆ, 33, Արշիվ փողոց և դեղարանաց մէջ․ 33, rue de Archives

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՍԷՔ ԵՂԲԱՐՑ, ՏԱՐՄՇԹԱՏ

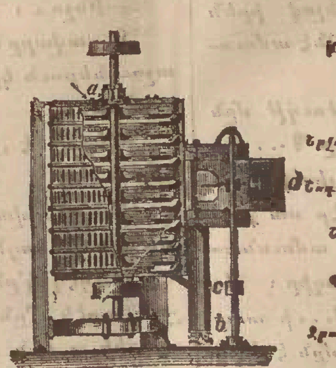

Ակօսող մեքենայք

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ՄԵՔԵՆԱՑՔ

Ալրաղացի, կենտրոնաձիգ ․․․ մեքենայք

Շարժուն վերամբարձք, փոխադրիչ մեքենայք․

ԳՏՈՒՏԱԿԱՑԻՒՔ ԵՒ ՋՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԱՆԻՒՔ

Ջրաբաշխական վերամբարձք, Հարթաշխական ․․․ մեքենայք

ՑՈՐԵՆԻ ՏՆՏԵՍԱՐԱՆՔ ՋՐՀԱՆՔ

Աշխարհի ամէն երկրաց մէջ կը ղրկուին․ Տակաւին ․․․, պայմանները յոյժ գոհացուցիչ են վճարմունք դիւրին ։

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այերի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն որ անխառն բաղադրութիւն մի է զանազան բուսեղինաց, է գտանահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ Ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայէն ․․․ ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ զօրութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ․․․ ամէն․ Այս Ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող Թունաւոր ․․․ նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդ, և արեան Թունաւորումն․ որոց ․․․ տրուած է․ ջերմն և ․․․, Թագուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր ։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և Թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ․․․ վայրերէ ․․․ նիւթոց, կամ բաց աղբանոցներէ և ․․․ Թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ ։

Այերի ջերմի ու տենդից դեղը կը լուծէ այդ Թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ․․․ անվտանգ և անվնաս է և օգտակար զօրութեան ․․․ հաւաստի գործածուի ․ Կը ծախուի Միհտասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա ․․․ 22

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՈ արագապէս կը բուժէ Նրիկամանց, Ողնածուծի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն․ կ'երիտասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ․ Իսկապէս վերանորոգիչ տարր մըն է․ արտակարգ զօրութեամբ և աննման առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ․ Վնասակար հիւթ մը չպարունակելով, ամեն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ոեւ է վտանգի ։

Շիշը 20 Փրանք․ ի Փարիզ, Սէն Լազար փողոց Թիւ 7․ վարչութեան կեդրոնատեղիէն խնդրել Տքթ․ Ժիւլ Լաֆաժի տետրակը, պատկաւոր Փարիզի բժշկական Համալսարանէն․ այդ տետրակը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ճամբու ծախքի ։

Ի Կ. Պոլիս կը վաճառուի Քանդիլօթի Եղբարց դեղարանը․

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1892 ՄԱՅԻՍ 21 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒԼԻՍ 31

Վոսփորէն Եկնող շոգենաւք

11 15 Պէշիք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.

11 15 Եէնիմ. Մէգ. Պէգլէրպ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ

11 15 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.

11 15 Պէյքօզ Բաշչայ. Չուպք. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.

12 — Եէնիմ. Մէսար. Պէյք. Թարապ. Եէնիք. ․․․

Կամարքէն Եկնող շոգենաւք

12 30 Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկն. Եէնիք. Թարապ. Պէյք. Մէսար. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավաք

1 15 Պէշիք. Օրթագ. Արնավ. Ր. Հիսար պզյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյք. Մէսար. Եէնիմ.

1 30 Խասք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլըճա. Չուպք. Բաշչայ. ․․․

11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Չէնկ. Վանիք. Պէպէք.

12 — Պէշիք. Օրթագ. Գուզկ. Արնավ. Եէնիքէօյ Թարապ. Պէյք.

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Տանձէքի ապահովագին (Բոնս)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.

Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, ․․․ երեսփոխան, Նախկին վարիչ Փրանսական Պանքայի, Նախագահ Յաւիտենական Հօպատային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ

Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» եր կաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ԳԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թ. ՕՏԷՆԻ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մօնթանեի և Լէրինաքի ածխահանաց ընկերութեան․

Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէկլենինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան․

Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատանց տունէն․

Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Փրանսական Պանքայի, վարիչ Փարիզյան Հիւսիսային երկաթուղեաց․

Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բագար, Բիւրօի և Ընկ. դրամատանց տունէն․

Ա. ԹԻՐՈՒՆԷՅՍԸՆ, Լիոնի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ․

Ա. ՎԻԵՐ, Վիէր և Ընկ. դրամատանց տունէն, վարիչ Փրանսական պանքայի, ատեան Փարիզյան Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային․

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԻԷՐ․ Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ; Պօլօն Ժ. ՍԸՌԻՋ, Նախկին ելմտական քննիչ, ԴԷՐ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՌ, Տնօրէն; ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դէր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Փր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատունը ի Կ. Պոլիս․ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2